КОЛХОЗНИГУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

...ахааминай колхознигуудай ехэ хуралдаан

...нск хотын Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжада ...игуудай бүхэсоюзна съездые ажалай ам... угтая!» гэһэн уряа лозунгнууд буряад, ... дээрэ харагдана. Тэндэхи Соёлой ор... ...эйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Газаагуурнь ...шоороо сугларанхай. Сентябриин 26-най ... саһанай хэды ехээр орожо байбашье, ...бухы колхозуудай түлөөлэгшэд автобусоор ...ёлой ордондо ороно. Тэдэнннэ һүр жабха... ...тэм угтана.

...й 10 час. Соёлой ордоной ендэр дээрэ эн... ...беда» колхозой түрүүлэгшэ, Буряадай ... Верховно Соведэй депутат нүхэр Гомбо ... Цыдыпов гаража, аймагай колхозуудай ...нэрэй ехэ хуралдаа богоннхон ...үгөөр нээбэ. Удаань суглаанай президиум ...аар һунгагдаа. Президиумдэ һунгагдаг... ...уда Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ... Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай ...й руднигай забойщик С. У. Бекетов, ком... ...профкомой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой А. Ф. Ваганов, колхозуудай үйлэдбэриин түрүүшүүл болон аймагай хүтэлбэрилхы тушаалтад бии. Суглаанда хабаадагшадай дунда аймагай хүдөө нютагуудта хамтын ажахы бии болгохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан Аюр Цыбикович Цыбиков, Сандаг Соктоевич Соктоев, Дамдин Рампилович Бабуев, Будажап Соктоевич Соктоев болон бусад харагдана. Суглаанда хабаадагшадые Закаменск хотын нэгэдэхи дунда, Хужарай найман жэлэй һургуулинуудай һурагшад сурод, буряад хэлэн дээрэ халуунаар амаршалаад, саашанхи ажалдань ехэ амжалта хүсэбэд.

Аймагай колхозуудай түлөөлэгшэнэрэй ехэ хуралдаанда хабаадагшад «Колхозой Жэшээтэ Уставай проект тухай» асуудал зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Б. И. Николаев элидхэл хэһэн байна. XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой һаалиин гүүртые даагша Б. С. Соктоев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон И. И. Яньков, Холтоһоной руднигай партийна бюрогой секретарь А. Д. Давлетбаев, «Победа» колхозой түрүү һаалишан Х. Д. Абидуева, «Дружба» колхозой нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ Ц. Б. Будаев, Баян-Голой совхозой директор Р. Л. Бандеев, «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ Б-Ц. Очиров, Дүтэлүүрэй сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Ж. Бальжинова болон бусад, хамта дээрээ 15 хүн элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн байна. Бүхы хүн түрэлтэнэй агууехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй зохёоһон кооперативна түсэбэй ашаар социализмда ороод, баян дэлгэр ажаһуудалай арюун замаар урагшаа дабшажа ябаһан тухайгаа үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэһэн байна.

Захааминай аймагай колхозуудай түлөөлэгшэнэрэй суглаанда хабаадагшад шэнэ Уставай проектые бүрин һайшааһан тогтоол баталан абаа.

Суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр Н. В. Бутуханов хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Колхозуудай түлөөлэгшэнэр колхознигуудай республиканска конференцидэ делегадуудые һунгаһан байна.

Б. ВАНЧИКОВ, манай корр.

...ОРНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

№ 229 (12131)
1969 оной
сентябриин 30,
вторник

Сэн 2 мүнгэн

...й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ОЙН БАЯРАЙ ШАГНАЛДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

Ленинэй ойн баярай хүндэлэлэй грамотанууд болон медальнуудта **хүртэхын түлөө** мүрысөөн предприятинууд, барилганууд дээрэ улам эршэтэйгээр дэлгэржэ байна. Энээн тушаа мэдээсэлнүүд оронай нютаг бүхэнһөө ерэжэл байһаар. **Ленинградай судна бүтээгшэд 2,5 мянга үлүүтэй хамтын ба хубиин счедуудые нээгээ.** Хахад миллион шахуу түхэриг алмагдаһан мүнгэ тэдэ счедуудтаа оруулаа. Адмиралтейскэ заводой коллектив портын ледокол болзорһоо урид тушаагаа, мүн балтийцүүд болзорһоо урид танкер бүтээн гаргаа.

Холын Атлантикада олзобори хэдэг Украинын загаһашад Хүндэлэлэй шагналнуудта хүртэхын түлөө мүрысэжэ эхилээ. Загаһа олзоборилдог флодой Севастополиин управлениин «Пятигорск», «Орлиное», «Союз-3», «Геркулес» болон бусад суднанүүдай экипажнууд түрүүшүүлэй тоодо ороно.

Балхашай горно-металлургическа комбинадай металлургнууд үйлэдбэриин ашаг үрэ улам дээшэлүүлжэ байнхай. Таһалгаряагүйгөөр түмэр шудхадаг онол арга хэрэглэжэ, шанараар һайн түмэрэй зүйл үйлэдбэрилэн гаргадаг болоо. Автоматизациин, шэнэдхэн һэльбэлгын ашаар тон сэбэр зэд гаргадаг цехэй үйлэдбэрилгын хүсэн 23 процентээр дээшэлээ.

Волгоградска областиин Себряковско цемент гаргадаг заводой коллектив абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тус коллектив нэгэ хүдэлмэришэндэ хубаажа абабал, орон доторoo ажалай эгээл ехэ бүтээсэ туйлажа шадаа. Түсэбһөө гадуур продукци үйлэдбэрилэн гаргахаар абаһан жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ.

Хойто Каспиин нефтьшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан абаһан социалис уялгануудаа нилээд үлүүлбэ. Эдэнэр түсэбһөө гадуур 50 мянган тонно шэнгэн түлишэ тушаагаа.

НЕМЕЦ ОПЕРЫН АМЖАЛТА

Германиин Демократическа Республикын 20 жэлэй ойдо зорюулагдан РСФСР-тэ үнгэргэгдэхэ ГДР-эй соёлой үдэрнүүд совет харагшадые ехэтэ һонирхуулна. Немецүүдэй гүрэнэй оперын зүжэгүүдые 20 гара мянган москвагайхид хараа.

Берлинһээ ерэһэн айлшад СССР-эй Ехэ театрай сценэ дээрэһээ эгээн эрхим зүжэгүүдэйнгээ нэгые — Бетховеной «Фиделио» гэжэ оперые сентябриин 26-да харуулба. Режиссер Эрих-Александр Виндсын зохёон табиһан һүүлэй бүтээлые немец артистнууд Москва асарһан байна.

Немец театрай гол дуушад Л. Зинек (Леонора), К. Рем (Дон Фернандо). Т. Адам (Дон Цизарро), Г. Хопф (Флорестап) болон бусад энэ үдэр хабаадаа. Дирижер Х. Регнерэй ударидалга доро хүгжэмынь гүйсэдхэгдөө.

Ехэ амжалтатайгаар үнгэрһэн «Фиделио» гэжэ зүжэгые харуулха үедэ нүхэд А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов болон бусад байлсаа.

ЭКОНОМИКО БА ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ

Газар уһалалгын хэмжээн гансашье гектараар тоологдодог бэшэ, мүн бүтээгдэһэн барилгануудай шанараар сэгнэгдэдэг юм. Гидротехническэ системэнүүдэй барилгын шанар һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд һайжараа. Түмэр-бетон, полимер болон бусад материалнуудые хэрэглэдэг болоһоной ашаар уһалалгын ба намаг, нуур хатаалгын олон зуун жэлдэ байхаар түхеэрэлгэнүүдые бодхоохо арга хангагдаа. Гэхэтэй хамта барилгануудай үнэ сэнгыньшье нэмээ. Үшар тиимэһээ мүнгэ зөөри алмаха, түрүү дүй дүршэл, барилгын түрүү технологи нэбтэрүүлхэ эрилтэ табигдана. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэн нэгэ процентээр доошолуулбал, алмагдаһан мүнгөөрнь 15—20 мянган гектар шэнэ газар нэмэжэ уһалха арга олдохо байна гээд тодорхойлогдонхой.

СССР-эй ВДНХ-гай дэргэдэ сентябриин 27-до болоожо дүүрэһэн зүблөөн уһалалгын хэрэгэй экономическа талые һайжаруулха асуудалнуудта зорюулагдаа. Россин Федераци, Украинын, Белоруссиин, Прибалтикын, Кавказ шадархи республиканuудай, Дунда Азиин түлөөлэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадаба.

Барилга-хабсаралгын управлениинүүдые түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулха бэлэдхэл тухай асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсээ. СССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр Е. Е. Алексеевский зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

АЛТАЙН ЭРДЭМТЭДЭЙ АИЛШАД

БАРНАУЛ. (ТАСС). Алтайн саад ургуулдаг туршалгын станциие кадрнуудай университет, түрүү дүй дүршэлэй һургуули гээд зүбөөр нэрлэдэг юм. Манай ороной садоводууд ба хари гүрэнүүдэй айлшад эндэ һурахаяа ерэдэг. Туршалгын станциин эрдэмтэд Чехословаки ба Венгриһээ ерэһэн хоёр делегациие сентябриин 27-до угтаа.

Алтайда таригдадаг болоһон шасаргана, рябина ургуулха асуудалаар чехословак нүхэд илангаяа ехээр һонирхобо. Мүн Венгриин айлшад үхэр нюдэнэй ба малинын ургаса ехэтэй сибириин сортнуудые ургуулха агротехникэ һонирхоо.

ХАНИ БАРИСААНАИ МИТИНГ

БРОЦЛАВ. (ТАСС). ПНР-эй, СССР-эй, ЧССР-эй, ГДР-эй союзна арминуудай хамтын һуралсалай дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, олон түмэнэй хабаадалгатай хани барисаанай митинг Броцлав хотодо сентябриин 27-до болоо. Тус хотын ба Доодо Силезиин 60 гара мянган хүн зон, һуралсалда хабаадаһан Польшын сэрэгэй, Совет Армиин, Чехословакиин Арадай армиин, ГДР-эй Арадай национальна армиин подразделенинүүд митингдэ хабаадалсаа.

Хани барисаанай митингын түгэсхэлдэ «Интернационал» гүйсэдхэгдөө.

...ААРХАМААР

Репортаж

...совхоздо үбһэ, таряа ...тэг дундаа ябажа ... жэлдэ урда урда... ...ндоо һаатажа ороо. ...жэл болоожо, ногооной ...шоо. Бороогой орожо, ... ургахыень хүлеэгээ ...тэ түлэг хуряажа эхи..., силос даралган за... ... таряа хуряалга ороо ... шахардуу байдалда ...деэгүй гэжэ совхозой ...эдэй тэмдэглэһэнииинь ...вхоз аймаг соогоо үб... ...эдхэлгээр түрүүшүү... ...оно.

...улгаһан машинын Бу... ...иин фермын зүүн тээ... ... тогтошоходо, урагшаа ...эн сабшалангай газар ...ото үбһэшэдэй хүдэл... ...эли тодоор харагдаадхи... ...ап совхозой партийна ... секретарь нүхэр Руб... ...барил хээ бэлэй.

...аднай жэлһээ жэлдэ ... эдихэ үбһые ооһэдөө ...аг. Энэнь һайшаалтай. ...эдбхи үүсхэл гаргаха, ...эхэн зандань абахые ...оно бшуу. Совхозоймнай ...ад гол түлэб эндэ бай..., хөөрэлдэхэдөө мэ...

...ха гарахада, сабшалан... ...эз эхилнэ. Ялан болото... ...ар сабшагданхай. Иигэ... ...нь ехэ үбһэн абтана. ... захада бухал табижа ... эхэнэртэ дүтэлжэ ошобобди. Эдэмнай үнинэй һаалишад Пагма Самбаевна Цынгуева, Сырма Аюшеевна Цыдыпова, Хандажаб Бадмацыреновна Жигмитова гэгшэд байба.

Пагма Самбаевна олон жэлдэ трактористаар хүдэлөөд, һаалишанаар ороо бэлэй. Хамта долоон жэлэй туршада үнеэ һаана. Ямаршье ажал хүдэлмэри хэхэдээ бэрхэ гэжэ алдаршанхай. Харин нүхэр Цыдыпова аяар 20 жэлэй туршада үнеэ һаана, Тэдэнтэй хөөрэлдэхэдэ иигэжэ мэдүүлээ һэн:

— Шадал зэргээрээл түрэл совхоздоо хүдэлжэ, урагша татахые оролдогдодог. Мүнөө амжалтаяа улам арьбадхахын түлөө тэмсэнэбди.

Эдэ үсөөхэн үгэнүүд соонь эршэтэ ажалайнь охин бүримүһэн баг тана.

Хэдэн багашуулай мориной шадалаар гүйлгэлдэн, бухал шэрэхыень харахада урмашахаар һэн.

Миин һууха хүн үбһэ хуряалган дээрэ харагданагүй. Эршэтэ ажалай сохисо хүрэһоор мэдэрэгдэнэ. Гансахан һаалишадшье бэшэ, мүн пенсионернүүд шадалайнгаа зэргээр туһаламжа хүргэхэсэ ерэһэн байба. Намжилма Дондокова пенсидэ гараһаар хоёрдохи жэлээ болоо. Аяар 23 жэлэй туршада һаалишанаар хүдэлһэн. Амаралтада гарахадаа һаалишад нүхэр Дондоковада хандадаг заншалтай. Нэгэ һарын туршада һаалишанаар хүдэлхэһөө нэгэтэш арсадаггүй. Сырма Цыдыповагай һаяхан амаралтада гарахадань, 20 үнеэень даажа абаа һэн. Жэл бүхэндэ үбһэ хуряахадань ерэжэ, һайн дураараа туһалдаг заншалтай.

Намжилма Дондоковатай хамта бухал табижа ябаһан Екатерина Николаевна Глазковатай уулзаа һэмди. Тэрэ аймаг соогоо суута гараһан һаалишан. Энэ оной найма һарын дүнгөөр нүхэр Глазкова үнеэн бүриһөө 1960 литр һү һаажа, түрүү һууриda дахяад гаража шадаа. Олон жэл соо һаалишанаар хүдэлһэн, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон. Энеэбхилһэн шарайтай, шарабтар үһэтэй, сэнхир хүхэ нюдэтэй, буряадаар тордиһогүй дуугардаг энэ эхэнэр үгэ хүүр хэлэхэдээшье, ажал хүдэлмэри хэхэдээшье адли бэрхэ.

Нүхэр Глазкова эрхим һайн ажалаараа, уян налгай абари зангаараа хэзээдэшье илгараад байдаг Энээнэйнгээ түлөө нэгэнтэ бэшэ аймагай Соведэй депутадаар һунгагдаһан. Мүнөө Екатерина Николаевна Чисаанын сельскэ Соведэй депутадаар гурбадахяа һунгагдаа. Һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие нүхэр Глазкова бодотоор харюулна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Һаалишан Хандама Цыдыповна Буянтуева баһал һайнаар хүдэлдэг юм. Тэрэ найма һарын туршада үнеэн бүриһөө 1487 литр һү һаажа, бага бэшэ амжалта туйлаа.

Булагай һү һаалиин фермын һаалишад дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр аймаг соогоо түрүү һурида гаража, үнэтэ шанда хүртэһэн, Хэжэнгын аймагай ажалшадай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Ц. ДОНДОКОВ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой хонишон Илья Балданович Батуев энэ жэлдэ харууһалдаг 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга түлжүүлжэ, хониннһоо 3,1 килограмм нooһо хайшалһан байна. Зураг дээрэ: И. Б. Батуев.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

МАЛАИ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭДХЭЛ ШАЛГАНАБДИ

БУЛТАНАЙ ХАБА ШАЛГАГДАХА

Ниитын малда тэжээл бэлэдхэхын хажуугаар үбэлэй байрануудые заһаха, дулаалха хэрэгтэй. Мүнөө үедэ малай бүхы байра бэлэн байха аад, олон газарта тиимэ бэшэ.

Сэлэнгын совхозой Шанаагай фермэ абажа үзэе. Үнеэдэй байра үүдэ, сонхогүй, задагай зайдан.

Тус фермэ дээрэ үнеэнэй хоёр байра бии юм. Нэгэниинь хуушаржа, дулаашье барихаяа болиһон, шанга һалхинай буухада нүхэ һүбөөрнь хүйтэн агаар эшхэрдэг.

— Нёдондо үбэл һаамхай үнеэд хүйтэ абажа үбшэлөө һэн, — гэжэ отделениин ветфельдшер Жалсан Ванчиков хөөрэнэ.

Тиигэбэшье отделениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд мүнөөшье болотор анхаралдаа абаагүй. Байрын хаяа, хана дээгүүр онгогор ангагар зай нүхэнүүд холоһоо харагдана. Эндэ тэндэ үүдэнүүд, хабар абтаһан сонхын раманууд хэбтэнэ. Оньһожоруулгын элдэб түхеэрэлгэнүүд мүн лэ ээзэгүй хэбтэһэн зандаа. Тугалай байра сагаадагдаадүй. Үнеэдтэ дэбдижэ үгэхэ хохир, һолоомоншье байхагүй.

Сэлэнгын совхозой Шанаагай отделениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эдэ дутагдалнуудаа усадхаха талаар яаралтай хэмжээ абаха бэзэ.

В. САМБУЕВ.

...ЭДЭЭ МАГТААЛТАЙ

...нинэй 100 жэлэй ойе ...гаар угтахын тула ...бсанович Рабдаев үн... абажа, хонин бүриһөө ...5 килограмм нооһо ... Хониной үүлтэр һай...айнгаа түлөө нүхэр ...гэнтэ бэшэ партиин ...болон ажалшадай де... аймагай Соведэй гүй... ...үндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм. Нүхэр Рабдаевай фото-зураг республикын Хүндэлэлэй самбарта үлгэгдэнхэй.

Б. ДАРМАЕВ.
партиин райкомой инструктор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай Ленинэй орденто Борьёогой совхозой ахалагша хонишон Гасаран Лубсанович Рабдаев.

Авторай фото.

ЕХЭ ҺУНЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭГШЭД

Ажалай амжалтаар угтахань

Совхозой конторын газаа гоёор шэмэглэгдэһэн стенд, Хүндэлэлэй самбар хүн бүхэнэй нюдэндэ элеэр харагдадаг. Эндэ ямар гүүртынь түрүүлжэ, ямарайнь гээгдэжэ ябаһаниие харуулхын тула ракетэ, самолёт, автомашина, гусеничнa трактор дээрэ һуулгаад зураһан байна.

— Харыт, Вершинскэ гүүртынхимнай ракетэдэ һуугаад, хамагһаа түрүүн замбуулин руу табилуулжа ябанал! Яагаа бэрхэнүүд гээшэб! — гэлдэжэ байгаад хэдэн хүнүүд тэрэ самбарые тойроно.

Нээрээшье Сэлэнгын совхозой Вершинскэ гүүртын һаалишад ракетэ дээрэ һуугаад ябаһандал, һү һаалгаар гансашье ажахынгаа бэшэ, бүхы аймагайнгаа фермэнүүдые мүрысөөндэ холо ахижа гаранхай.

Тус гүүртын һаалишад үсөөхэн аад, ехэ эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг, булта урагшаа һанаатай, ажалша бэрхэ зон юм.

Эндэхид илангаяа зунай сагта һү ехээр һаахын түлөө Кабанскын совхозой, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой һаалишадай үүсхэл дэмжэжэ, социалис мүрысөөндэ шармайн оролсоо һэн. Май, июнь, июль һарануудта эндэ ган гасуур болоожо, үхэр малай бэлшээри муудаад, тон бэрхэтэй байдалай тохёолдоошье һаань. Вершинскэ гүүртын малшад бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлһэнэй ашаар зориһондоо хүрэжэ шадаа. Зунай дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1125 килограмм һү һаагаа. Харин жэлэй эхинһээ хойшо юһэ һара 20 хоног соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2300 шахуу килограмм һү абаһан байна.

— Бэлшээриин ногооной муу байгаашье һаа, зуһаланда бууһаар лэ үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо адуулаабди. Үнеэдые һааха, бэлшээхэ, уһалха гэхэ мэтэ хүдэлмэриин гуримые нариинаар сахижа, хүн бүхэнэй үдэр бүриин ажалай дүнгые ходо харуулжа, мүрысөө зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанаймнай ашаар лэ зунай хүшэр хүндэ сагта һүн ехээр һаагдаа гээшэ, — гэжэ гүүртые даагша нүхэр Балданов хөөрэнэ.

Энэ гүүртэдэ республикымнай суутай солотой, эрхим һаалишадай нэгэн Надежда Лазаревна Тадвашкина хүдэлдэг юм. Тэрэмнай жэлһээ жэл бүхэндэ һү ехээр һаадаг, республикын бүхы һаалишадай мүрысөөнэй манлай барижа ябадаг хүн. Байгша ондошье түрүү һууряа алдаагүй, һү һааха бүхэли жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид холо үлүүлэн дүүргээд ябана. Надежда Тадвашкина жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3890 гаран килограмм һү һаагаа. Тиихэдэ зунай бэлшээриин хаһа, дүрбэ һара соо үнеэн бүриһөө 2000 шахуу килограмм һү абаа. Мүн тэрэ хаража байһан 18 үнеэдһээ 18 тугал абаад, гарзагүй түлжүүлээ.

— Жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө үшөө 1300 гаран килограмм һү һаажа, бүхыдөө жэлэйнгээ дүн 5200 килограммда хүргэхэ һанаатайб, — гэжэ Надежда Лазаревна хөөрэнэ.

Тус гүүртэдэ аймагай һаалишадай мүрысөөндэ түрүүлжэ ябагшадай нэгэн Клара Ендоновна Цырeмпилова хүдэлнэ. Энэ һаалишан хүндэтэй шалтгаанаар олохон жэлдэ хүдэлөөгүй байһанаа байгша ондо дахин һаалишан болоожо ерээд, эрхим үрэ дүн туйлана. Нүхэр Цырeмпилова жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 2700 шахуу килограмм һү һаагаа.

Тэрэшэлэн эндэхи бэрхэ һаалишад Зоя Максимова, Антонида Аюшеева гэгшэд баһал ехэ һү һаанхай. Эдэ бүхы амжалтадань мал адуулагшад Николай Тадвашкин, Борис Максимов, Виктор Лубсанов гэгшэдэй ажалай хубита бии.

Мүнөө гүүртынхид үнеэдээ үдэрынь таряа, зелёнко, кукурузын һууриda адуулаад, үдэшэ, үглөөниинь талха ороoһоной зүйл буйлуулжа эдюулнэ. Тиигэжэ үнеэн бүриһөө үдэрэй 10 килограмм үлүүтэй һү һаана.

Вершинскэ гүүртын һаалишад, малшад ажалайнгаа эршэ, эдэбхи оролдолгоёо нэгэшье һуладхангүй хүдэлжэ, агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе үшөө ехэ амжалта туйлалтаар угтаха зорилготой.

А. АФАНАСЬЕВ.

ЕХЭ ОЛЗО

Һаяхан Гааргын совхозой клубта малшадай суглаан болоожо, 1969 оной ажалай дүнгүүдые гаргаба. Суглаан дээрэ ахалагша зоотехник Д. Гомбоев элидхэл хэжэ, түрүү хонишодто — С. Тыхеевтэ, Ж. Цыреновтэ, Б. Будаевта мүнгэн шан барюулаа. Гааргын совхоз энэ жэл ганса нooһо худалдажа, жасадаа 50 мянган түхэриг олзо оруулаа. Эндэхи хонишод В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан шэнэ уялгануудые абаба. Хонишодой бригада бүхэн 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, хонин бүриһөө гурбан килограмм нooһо хайшалхаар хараалба. Тэрэшэлэн үбэлэйнгөө тэжээл алмахын тула тэдэнэр хонидоо таряанай узуур дээрэ оролдосотойгоор адуулна.

Д. ЖАНАБАДАРОВ.

КПСС-эй ЦК-гай 1965 оной МАРТЫН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНУУДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ЭКОНОМИЧЕСКА ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА—ПАРТИЙНА ХЭРЭ...

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ саашадань улам хүгжөөхэ талаар манай парти ба правительство һүүлэй жэлнүүдтэ олон хэмжээ ябуулганууды харалаа, тэдэнээ нэтэрүү зоримгойгоор хүсэндэнь хүргэхын түлөө тэмсээ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө нютагай партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудай ябуулһан эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри, ажалшадай габшагай ажал һайн үрэ дүн харуулаа, аймаг дотор хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам саашань хүгжөөхэ эрхэ байдал хангаа.

Өөрынгөө доторой арга боломжонуудые, экономическа хэмжээнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ шадаһанай ашаар аймагай ажахынууд валовой продукци абалгые жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлнэ. Нёдондо аймагай совхозуудай абаһан продукциие 1965 онойхитой жэшэхэ болоо һаа, 4,5 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 39,4 процентээр ургаһан байна бшуу. Энэ ургалтада мүн совхозой үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулһан, томодхоһон ушар урагшатай һайнаар нүлөөлһыень арсашагүй.

Үйлэдбэриин экономическа үрэ дүнгүүдые һайжаруулхын тулада совхозуудай партийна организацинууд горитой оролдолго гаргаһан, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри бүтээһэн зэргэтэй. Партийна суглаанууд дээрэ коммунистнууд алибаа һалбарииие яажа олзотой, ашаг ехэтэй болгохо тухай олон дурадхалнуудые оруулһан, зүбшэл хэһэн, экономическа шэнжэлгын бюрогой хүдэлмэри һайжаруулха арга зааһан байна. Бригада, фермэ бүхэндэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, даабари үгэхэ, материальна болон моральна урмашуулгын гуримые зүбөөр хэрэглэхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа.

Ажахынуудые али нэгэн һалбари эрхилэлтэдэ мэргэжүүлһэнэй ашаар, урдань гарзада ехээр ородог һалбаринууд мүнөө олзо ехээр оруулдаг, ашаг баянтай болонхой. Гахайн, нугаһанай мяха абалга, хартаабха үргүүлгаар бүришье һайн амжалта туйлагдаа. Энэ үедэ газар тарялан элдүүрилгэ, адууһа мал үсхэбэрилгэ зүб гуримаар эрхилэгдэдэг болоо, ашаг шэмэнь эли бодо дээшэлээ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада гүрэндэ худалдагдаһан хүдөө ажахын продукциин хэмжээн 1963—1965 онуудайхитай сасуулбал, 9,9 миллион түхэригөөр дээшэлээ бшуу. Совхозуудай үндэһэн фонднууд табан жэлэй туршада 62,8 процент үргэдөө техническэ талаараа нилээд ургаа, үйлэдбэриин бааза бэхижээ, оньһожоруулга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлээр эрхилдэг болгоһоной, газар болон мал ажалай үйлэдбэриие интенсификациин замда оруулһанай аша үрэ бодотоор харагдана. Эдэ ехэ хүдэлмэринүүдые үргэнөөр бэелүүлжэ байһан һүүлэй дүрбэн жэл соо газар тарялангай ашаг олзо 35 процентээр, зуун үнеэдһээ тугал абалга 10,6 процентээр, нугаһанай мяха абалга 89 процентээр, һү һаалга 28,9 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна бшуу.

Гэбэшье үйлэдбэри дээрэ юрэнхыдөө һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг, болобошье, зарим совхозууд, бүхэли аймаг жэгдэ һайн, саг үргэлжэ ехэ олзо абажа шаданагүй. Тээсгэн август һарада КПСС-эй райкомой пленум зарлагдаа һэн. Тэндэ «Совхозуудай экономическа хүдэлмэриие партийна талаар хүтэлбэрилгын мүнөөнэй байдал ба тэрэниие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ, өнэл хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдаа.

Совхозуудай финансово-ажахын ажал ябуулгын үрэ дүнгые шэнжэлээд үзэхэдэ, үхэрэй мяха, һү, овощ абалга үшөөл гарзатай байһан зангаараа. Энэ юун дээрэһээ болоноб? Гол түлэб малай тэжээлһээ эшэ үндэһэтэй. Газар тарялан элдүүрилгые һайжаруулхын тула һүүлэй жэлнүүдтэ али олон хэмжээ абаһан, горитой юумэ бүтээһэн байна. Тиибэшье ямаршье һайн жэлдэ малаа тэжээлээр гүйсэд хангажа шаданагүйбди. Холимол тэжээл, силос, корнеплод, үбһэ хуряалга түсэбөөр хараалһанда яашье хүрэнэгүй. Тэдэнэй шанар һанаһанда мүн лэ хүрэнэгүй. Бэлэдхэгдэһэн тэжээл дотор фосфор, протеин, илангаяа каротин дуталдана. Хуряагдаһан үбһэнэй центнер тэжээлэй единицын өөрынь үнэ сэнтэй аймаг дотор 10 түхэриг 42 мүнгэтэ болоходонь, харин Ойморой совхозойхи 12 түхэриг 25 мүнгэтэ байгаа.

Малай тэжээлэй дуталга, тиихэ мүртөө шанар муутай, үнэ сэн ехэтэй байдаг ушар продукциин өөрынь үнэ сэнгые ехэ болгохоороол болгоно ха юм. Иимэ дээрэһээ партийна организацинуудай шиидхэхэ гол асуудал хадаа тэжээл бэлэдхэхэ, тэрэнэй хэмжээе ехэ болгохо, шанарыень һайжаруулха асуудал болоно. Тэдэнэй түлөө тарялангай хубааралые нарижуулха, ургаса ехээр үгэдэг ургамалнуудые шэлэн олохо, үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэхэ гэхэ мэтын асуудалнууд гол анхаралда абтаха ёһотой бшуу.

Мал ажалай продуктнуудай өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын тулада тэжээлэй һайн бааза байгуулха шухала. Малай тэжээлдэ хэрэглэгдэдэг ургамалнуудые ехээр абадаг болохын тулада ойрын жэлнүүдтэ тарялангай хэмжээе адагынь гурбан мянган гектараар үргэдхэхэ ёһотой болонобди. Энэ зэргын газарые элдүүридэ оруулха арга боломжо манда гүйсэд бии. Тиихэтэй хамта тэжээлэй ургамалнуудай, илангаяа хартаабха, куузикугай, силос дараха ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ ёһотойбди.

Сабшалангай болон бэлшээриин ногоон малай гол тэжээл гээшэ ааб даа. Тиигэбэшье ургасань жэлһээ жэлдэ дээшэлнэгүй, ехэдээл һаа, гектар бүхэнһөө (дунда зэргээр) 8—9 центнер үбһэ абанабди. Бэлшээриин ногооной ургаса сагай уларилһаа дулдыдадаг байһаар.

Энэ асуудал ашагтай байхаар шиидхэхын тулада түхэреэн жэл соо хүдэлжэ байха луговодуудай оньһожоруулагдамал звено, отрядууд гү, али бригадануудые эмхидхэхэ шухала. Гадна үбһэ хуряалгые сүм оньһожоруулаагүй һаа тэрэнэй гаргашые хороохонь бэрхэтэй. Тиихэдэ бэлшээриин газар тусхай гуримтайгаар ашаглаха хэрэгтэй болоно бшуу.

Малай тэжээл зүбөөр оршолхо, хадагалха, гаргашалха ябадалые, тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлһэн зоной ажалай түлөөһэ гуримшуулха, нэмэлтэ түлбэри тогтоохо хэрэгые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ шиидхэхы удхатай зүйл мүн.

Эдэ мэтын ажахын-эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэжэ шадаад байгаа хадаа, бүхы абтаһан продуктнуудай өөрынь үнэ сэнгые эли бодо хямдаруулха байһанаа мэдэрнэбди. Тэдээнтэй хамта мал ажалай үйлэдбэриие комплексноор оньһожоруулга болбол ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар гол һуури эзэлхэ зүйл мүн. Энэ асуудал партийна суглаанууд дээрэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг.

Зүгөөр оньһожоруулга тухай нэгэ хэдэн үгэ хэлэлтэй. Энэ талаар аймагай совхозууд һүүлэй үедэ зарим тэды алхам урагшаа хэһэн байна. Һаамхай үнеэдые үһалалга 86 процент, үнеэ һаалга—32 процент, шэбхэ гаргалга—60 процент мүнөө оньһожоруулагданхай. Үнеэдэй гурбан фермэ дээрэ тэжээл буйлуулга, малда хубаан үгэлгэ оньһон аргаар хэгдэнэ. Ойморой ба Кабанскын совхозуудта 1200 толгой үхэр шахаха арга боломжотой, гүйсэд оньһожоруулагдаһан хоёр байра ашаглалгада оруулагданхай гээшэ. Гэхэтэй хамта энэ хүдэлмэри хүсэндөө хүрөөдүй. Мал шахалгын хүдэлмэри ехэнхидээ бар хүсөөр хэгдэнэ. Гахайн, шубуунай байрануудта оньһон түхеэрэлгэ табигдаагүй шахуу. Малай байрануудта оньһон түхеэрэлгэ тодхохо 1969 оной түсэб тон хангалтагүйгөөр дүүрэжэ байна. Энэ ушар проект-сметын документнүүдэй үгы, хэлсээ баталалганай хэгдээгүй дээрэһээ, түхеэрэлгын хэрэгсэлнүүдэй хүсэд бэшэ дээрэһээ болоно гэжэ тэмдэглэлтэй.

Хэгдэһэн, бүтээгдэһэн хүдэлмэриин үрэ дүн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, үхэр мал шахалгые нэгэн газарта (нэгэ отделени, бригада гү, али совхоз дээрэ) хамталжа, томодхогдоһон гуримаар эрхилбэл, ашаг үрэнь һайн байха гэжэ элирнэ. Саашадаа энэ хэрэг улам нарижуулха эрилтэ мүнөө табигдана.

Ниитын малай үүлтэр бүхы дээрэнь һайжаруулха ябадал мяха, һү ехээр абадаг болохо талада мүн лэ шиидхэхы удха шанартай. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар зарим тэды хуб... да бии. Гэбэшье мал... һайжаруулха хүдэлмэ... дал, үнэндөө, һүрхэй б... бонитировко хэһэн 19... ридхэлэй дүн хараж... класс һайнтай үнеэдэ... тон үсөөхэн байшоо. ...үүлтэр һайжаруулга—... риин анхарал доро ба... дал болоно.

Мүнөө жэлэй хүдэлм... сые хаража үзэхэдэ, ... продуктнуудые абалга, ... худалдалга яһала ... шэнги. Тиибэшье та... түсэб болзорһоонь ... дүүргэхээр, В. И. Лени... һөөр 100 жэлэй ойе ... гаар угтахаар абаһан ... уялгануудаа бэелүүлхы... үйлэдбэриин экономич... дүнгүүдые һайжаруулх... партийна организаци... шангахан хүдэлхэ, зо... жээнүүдые абаха, ... уялгатай. Эдэл зор... шиидхэхын тула айм... коммунистнуудай, ниит... дай анхарал, оролдолг... дэхэ ёһотой болоно б...

Ажахынуудай үйлэдб... номическа үрэ дүнгү... һайжаруулхын тула ... шадалаа, сэдьхэл бодол... набди, зорюулхашьебди.

В. Т...
КПСС-эй Ка...
райкомой ...
секр...

Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд амһартануудые бүтээн гаргаха август һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд, сентябрь һарадашье һайнаар ажаллажа байнхай. Зураг дээрэ: социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябагшадай нэгэн, коммунис ажалай ударник Людмила Худяева.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ҮБҺЭЕЭ НЯГТААР БҮРИДХЭХЭ, ЗҮБӨӨР ГАРГАШАЛ...

Энэ жэл республикымнай колхоз, совхозууд ехэ хүндэ хүшэр байдалда үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ. Холын область, хизарнуудташье ошожо, тэжээл бэлэдхэжэ байһан ажахынууд олон.

Ниитын адууһа мал тэжээлээр хангаха хүдэлмэридэ колхоз, совхозуудай ажалшадһаа гадна, хото, тосхонуудай хүдэлмэришэдшье хабаадана. Бэлэдхэл, эмхидхэл һайнтайгаар эхилһэн ажахынууд үбһэеэ хуряажа дүүргэнхэй. Бэшүүрэй «Дружба» колхозой нэгэдэхи отделениинхид, Түнхэнэй Саянай совхозой Нугын үбһэшэд эдэ түрүүшүүлэй тоодо ороно. Үбһэ хуряаха түсэбөө дүүргэжэ байһан отделени, бригаданууд ондоошье аймагуудта бии.

Сагай уларилһаа боложо тохёолдоһон мүнөө жэлэй бэрхэшээлнүүдые дабан гарахын тула суглуулагдажа абтаһан үбһэ тэжээлээ нарин һайнаар хэмжэжэ, бүридхэлдэ абаха шухала. Мал ажалһаа абтадаг продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха гэбэл, нэн түрүүн бэлэдхэгдэһэн тэжээлээ хэмжүүрээр гаргашалха эрилтэ табигдана.

Мүнөө жэл бэлэдхэгдэһэн тэжээлдэ хайша хэрэгээр хандажа, муугаар хадагалһан, үлүү ехээр гаргашалһан, үриһэн зон эрид шангаар шүүмжэлэгдэхэ ушартай. Бэлэдхэгдэһэн тэжээл бүхэнөө тоо бүридхэлдэ абаагүй, хиналта доро байлгаагүй ажахынуудай мал ажалһаа абаһан продукциинь өөрынь үнэ сэн дээшэлхэһээ гадна, үбһэ тэжээл үригдэнэ, хэрэгтэ хэрэгтүйдэ ехээр гаргашалагдана гэжэ шалгалта харуулаа.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ Эрхирэгэй совхоздо үбһэ тэжээл ямаршье хиналтагүйгөөр гаргашалагдаһан байна. Эндэхи зоовет-мэргэжэлтэд мяха, һү абахада гаргашалагдаһан зээриие хараадаа огто абаагүй. Үбһэ тэжээл гаргашалха лимит, рацион гэхэ мэтэ зарим ушарта табигдадаггүй байгаа. Гадна 13.5 мянган түхэригэй бэлэдхэгдэһэн тэжээл дутахадань мал эдеэ гэһэн элдэб актаар гаргашалһан байна. Тэрэ тоодо, 2591 центнер зелёнко, 650 центнер куузику ба 68 центнер үбһэн ороно.

Энэ шалтагаанһаа боложо, тугал, бүрүү бүхэнэй шэгнүүр нэгэ центнерээр нэмээхын тула түсэблэгдэһэнһөө 2 дахин ехэ гэхэ гү, али 79 түхэриг 48 мүнгэнэй тэжээл тус совхоздо гаргашалагдаа. Һү, ноохо абалгадашье түсэблэгдэһэнһөө ехэ тэжээл хэрэглэгдээ. Малдаа иимэ тэжээл эдюулжэ, абаһан һүнэйнь өөрынь үнэ сэн түсэблэгдэһэнһөө 2,9 процентээр, малай шэгнүүр нэмээлгын гаргана 40 процентээр ехэ байгаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхоздо бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээл мүн лэ хайша хэрэгээр гаргашалагдаа. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ ниитын адууһа малда эдюулһэн нэгэшье центнер үбһэ тэжээл 44-дэхи актын гуримаар бэшэгдэжэ, директорэй гараар баталагдаагүй. Тус совхозой директорэй ажахы дотороо бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээлдэ анхаралаа хандуулдаггүйнь энээн дээрэһээ харагдана. Нёдондо намар эндэ бэлэдхэгдэһэн үбһэн хуушанай 36-дахи актын гуримаар бүридхэгдэһэн байгаа. Дарагдаһан силос тушаажа абаһан тухай нэгэшье акт эндэ үгы.

Нёдондо хэды тонно силосэй дарагдаһые мэдэхэ гэхын аргагүй. Совхозой главна экономист нүхэр Даниловай тооложо гаргаһанай ёһоор, 1-дэхи отделенидэ 86 мянган тонно силос бэлэдхэгдэнхэй байгаа. Харин эндэхи фуражир М. Д. Денисов 38 мянган тонно силос тушаажа абаһан болоно. Хоёрдохи отделенидэшье бэлэдхэгдэһэн силосэй хахадынь хайшаньшьеб даа үгы хээд, мүнгыень абаха болоходоо бии гээд, малдаа эдюулхэ болоходоо үгы гэхэнь гайхалтай.

Малда эдюулэгдэһэн тэжээл 45-дахи түхэлэй актаар гаргашалагдана. Харин тэжээл абаһан хүн нэгэшье актда гараа табяагүй байбә. Малшадай тэжээл абаһанаа гэршэлһэн тэмдэггүйгөөр 50 мянган центнер силос, 213 центнер үбһэн, 530 центнер һолоомо малда эдюулэгдээ гэжэ гаргашалагдаһан байна. Бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээлэй ёһоор малай тэжээлэй рацион эндэ табигданагүй (главна зоотехнигынь С. А. Тимановский). Зоотехник, бригадир болон гүүртэ даагшадай дутуу ядуу хэһэн тэмдэгээр колхозой бухгалтери үбһэ тэжээлэй гаргашалагдаһые батална. Малда эдюулэгдээ гэжэ тоологдоһонһоо гадна, 7361 центнер силос эндэ дутаа.

Эдэ шалтагаанһаа боложо, адууһа малайнь ашаг шэмын өөрынь үнэ сэн жэл бүри дээшэлнэ. Абтаһан һүнэйнь өөрынь үнэ сэн нёдондонойхиһоо 3,3 процентээр, мяханайнь—24,6 процентээр ехэ болоо.

Энэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй тэжээлдэ хайша хэрэгээр хандадагыень ойлгоһон 1268-дахи автоколоннын шофер В. Н. Мартемьянов нёдондо 12 тонно тэжээл хулуугаад, милициин хүсөөр баригдаһан байна. Улаан-Үдын мелькомбинадһаа асарһан холимол тэжээл совхоздо буулгагдаа гэһэн саарһан дээрэ эндэхи фуражир С. Б. Будажаповай гар табюулаад, ашаагаа ондоо тээшэнь абаашажа ябатараа энэ шофер баригдаа һэн.

Малай тэжээлдэ хайша хэрэгээр хандажа, ажахыгаа гарзада оруулһан эдэ хоёр совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон тоо бүридхэгшэдэй зэмэтэ ябадал мүнөө жэл нэгэшье колхоз, совхоздо ушарха ёһогүй.

Тиихын тула нэн түрүүн бэлэдхэгдэһэн тэжээл бүхэн нарин нягтаар тоо бүридх... ёһотой. Үбһэ тэжээл ту... ха тусхай комиссиин ... хозой түрүүлэгшээр, ... директорээр томилогдо... Агроном, зоотехник, ... мые даагша, тэжээл ... бригадын бригадир г... комиссида ороходо болоно...

Бэлэдхэгдэһэн тэж... дажа абтахадаа 44-дэ... хоёр акт бэшэгдээд, ... бухгалтеридэ ороходо, ... фуражирта үлэхэ. Ни... акт бүхэн колхозой ту... гү, али совхозой дирек... талагдаха ёһотой.

Малда эдюулэгдэһ... бүхыдөө 45-дахи номер... домостеэр гаргашалагда... Иимэ ведомость дээрэ... лимит, малай тоо тол... лэгдэдэг. Тэжээл г... малшадай гараа табя... һаань, бухгалтери ини... абаха зэргэгүй.

Колхоз, совхозууд... отаранууда үмсын ма... шалгалта харуулаа. ... жэлэй эрхэ байдалда ... усадхаха шухала. Б... тэжээл нарин нягтаар ... хэлдэ абаха, гаргашал... арадай хинагшад ходо... жа байха зэргэтэй.

И. ТЫЖ...
республикын Хүдөө ...
министерствын ша...
таһагай нач...

ВЛАДИВОСТОК. Манай оронной худалдаа наймаанай эгээл томо портнуудай нэгэн болохо Владивостогой порт шэнэдхэн заһабарилагдажа байнхай. Зураг дээрэ: Владивостогой худалдаа-наймаанай портын шэнэдхэн заһагдаһан нэгэ причалай дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Мүрысэн хүдэлхэдэ урматай

Манай Ардасаанай леспромхозой коллектив һара бүри 7 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай байдаг юм. Иимэ ехэ модо отолхын тула ой соо найман бага комплексно бригада хүдэлнэ. Эдэнэр модо бэлэдхэхэ тодорхой түсэб даабаритай. Тиимэһээ хүдэлмэришэн бүхэн халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэхээр оролдоно.

Модо бэлэдхэлэй хүдэлмэри ехэ конвейер шэнги юм. Хэрбээ ямар нэгэ шатадань ажалай һаатабал конвейер эбдэржэ, халаанай даабари дүүргэгдэнгүй һаладаг. Тэрээн шэнги бага комплексно бригадын гү, али модо шэрэдэг машинын экипажай муугаар хүдэлөө һаа, бүхы леспромхозой хүдэлмэри ниидэд һаатаха. Гэбэшье Ардасаанай леспромхозой хүдэлмэришэд, модо ашаалдаг кранай операторнууд, тракторстнууд, гэшүүһэншье яһала оролдожо хүдэлнэ. Тиин һара, квартал бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, бүхы «Забайкаллес» комбинат соо мэдээжэ болонхой юм. Байгша оной түсэбһөө гадуур 3 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга манай леспромхозой коллектив абаһан. Энээнээ найман һара соо дүүргээд байна. Эдэ булта хүдэлмэришэдэй ажал байдал бии гээд һанагдана. Эдэнэр булта нэгэ һанал бодолтойгоор ажаллаа. Манай бүхы амжалтанууд эндэһээл эхитэй.

Август һара соо хура бороон орожо, харгы зам эбдэрээ, ашаатай хүндэ машинануудай ябахаар бэшэ болоо. Яахаб? Модоной шэрэгдээгүй һаа, түсэб дүүргэгдэхэгүй. Энээниие манай леспромхозой хүдэлмэришэд һайн мэдэжэ байгаа.

Үдэрэй забһарлалгын үедэ леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр Рябов суглаа үнгэргэжэ, энэ тохёолдоһон хүшэр байдал тушаа тодохоноор хөөрэбэ.

— Модо шэрэхэ хүдэлмэри минута соошье зогсоохогүйбди. Шабарта һууһан машинануудые шэрэжэ гаргаха дежурна трактор табия,—гээд модо отологшо Сергей Шмелев дурадхаба.

— Үнэхөөрөө зүбтэй юумэ хэлэнэ. Нэгэ трактор табяа һаа, бидэ ехэхэн юумэ хэхэбди,—гээд, бэшэдынь энэ нүхэрөө дэмжэбэд.

Тиин хура бороотойшье һаань, ажал хүдэлмэри һаадгүйгөөр хэгдэжэ байгаа.

«Нэгэн бултанай түлөө, булта нэгэнэй түлөө» гэһэн уряа доро манай леспромхозой модошод хүдэлжэ байна. Ямаршье бэрхэшээлэй тохёолдоходо, бидэнэр бэе бэедээ туһалха гэжэ оролдонобди. Мүн лэ хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Хахад һара бүри мүрысөөнэй дүн согсологдон гаргагдажа, олоной анхаралда табигдана. Хүдэлмэришэн бүхэн хэнэй ямараар хүдэлжэ байдагые һайн мэдэнэ. Тиимэһээ мүрысөөндэ эрхимлэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэл урдаа табижа, бүришье эршэмтэйгээр ажаллана бшуу.

Минии даадаг бага комплексно бригадада табан хүн хүдэлнэ. Бултадаа залуушуул. Ажалша бэрхэ, шадамар зон. Эдэнэр һайн мэргэжэлтэй болоһон. Трактор жолоодохошье, хюрөөгөөр модо отолхошье шадабаритай.

Сентябриин эхиндэ би үбшэлжэ, хэдэн үдэр соо ажалдаа гараагүйб. Тэсэд манай бригадынхид нэгэшье час һаатангүйгөөр ажаллаа. Юуб гэхэдэ, чекеровщик Куприян Черных тракторта һуужа, модо таллуулаа ха юм. Һайн мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд ажалдаа амжалта туйлажа шадаһан лэ байдаг.

Бидэнэр найман һарын түсэбһөө гадуур 1600 кубометр модо отолжо, доодо складта эльгээгээбди. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, эдэбхи үүсхэлтэйгөөр ажаллажа, ажалайнгаа бүтээсэ 20 процентээр дээшэлүүлжэ шаданхайбди. Гэбэшье туйлаһанаараа һанаагаа амараад һуудаг бэшэбди. Бүри һайн амжалта туйлахын тула бидэнэр Юрий Шаповаловай түрүү бригадатай мүрысэнэбди.

Мүрысэжэл хүдэлхэдэ урматай ха юм даа. Тэсэд манай агууехэ вождь В. И. Лениной түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай үдэр ойротожол байна. Энэ һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн зорилготойгоор булта хүдэлмэришэд ажаллана. Бидэнэр байгша оной эхиндэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэмди. Тэрэнээ мүнөө дүүргэнхэйбди. Жэлэй дүүрэтэр бүришье ехэ модо бэлэдхэхээр шиидэнхэйбди. Тиимэ арга боломжо бидэнэртэ бии. Юуб гэхэдэ, манай бригадын гэшүүд Куприян Черных, Елена Черных, Сергей Шмелев гэгшэд ажалша бэрхэ түрүү зон бшуу. Би эдэнэртэ өөртөө шэнгеэр найдадаг хүм. Эдэнэй оролдолгоор лэ бидэнэр ажалдаа амжалта туйлажа, ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй заншалта һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаабди.

Г. КУПРИЯНОВ,
Ардасаанай леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир.

СОЁЛ...
ҺОНИ...

Һаяхан холын ... ерэһэн «Мальчиш...» эстрадна ансамбли... Шэтын область ... Хяагта хотодо тог... ажалшадта һонирх... харуулжа баясуулба...

Соёлой байшанга... зал соо суглараһан ... рагшад айлшадайн... номер бүхэниие һо... нэрьемэ альга та... Концертын һүүлээр ... тын ажалшад Казах... нуудта халуун баяр... шанхи творческо а... туйлахыень, мүн ... шалжа байхыень ү...

Үнгэрэгшэ ам... Хяагтын соёлой ... дэлмэрилэгшэд үбһ... сагые баяр ёһоле... далда нэзбэ. Эндэ ... органуудай, фабри... нуудай түлөөлэгш...

Һүүлэй жэлнүүд... соёлой байшангай ... хоз, совхозуудай ... ряашадта таһалга... жа, һонирхолтой ко... даг болонхой. Мүнө... рай ороoһо тарян... хуряагшадые ха... агитбригада эмхид... концерт наада хару... лекци хөөрэлдөө... байна.

Баярай суглаа... уран һайханай булга... рагшадтаа ирагуу ... хангхинуулжа, уян ... гүйсэдхэһэн байна.

В. Д...

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ*)

А. ЛОМОВ.

ЛОМОВ А. (Оппоков Георгий Ипполитович (1888—1938 онууд) — 1903 онһоо большевигүүдэй партиин гэшүүн. 1917 оной октябриин үдэрнүүдтэ—Москвагай сэрэгэй-революционно комитедэй гэшүүн байһан. Советүүдэй Бүхэроссин II съезд дээрэ юстициин нарком боложо, Арадай Комиссарнуудай Соведтэ ороһон юм. 1918 ондо — зүүнэй коммунист. ВСНХ-гай Президиумэй гэшүүн ба Түрүүлэгшын орлогшоор, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшын орлогшоор ажаллаһан, Украинын КБ(б)-гэй ЦК-гай гэшүүнээр, ВКП(б)-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидадаар һунгагдаһан юм.

гаргадаг бэлэй. Бүхы резолюцинуудые өөрөө бэшэдэг гү, али диктовалдаг һэн. Ямаршье асуудалай, хэрэгэй уг удхые ойлгохын хажуугаар, тэрэнийе үнэхөөрөө һайнаар, тодоор, бүтэмжэтэйгөөр шиидхэхэ гэжэ оролдодог байгаа.

1918 ондо бидэ «Зүүнэй коммунистнууд» гэһэн нэрэтэй байгаабди. Тэрэ хабар мантай сэсэ буляалдахадаа, Россидахи урданай капиталис гуримһаа гүрэнэй капитализм үлүүтэхэ, дээрэтэхэ байха гээд сэхэ хэлэдэг, тиигээд «национализацяар шуналгаяа» бага зэргэ татажа, гүрэнэй мэдэлдэ абаһан предприятинуудаа, зөөриеэ «болбосоруулха» хэрэгтэй гэдэг байба. Хүтэлхэ, ударидаха шадалайнгаа хүрэхөөр бэшэ олон предприятиие гүрэнэй мэдэлдэ абаабди, теэд, Украиные «залгиха» хүсэлтэй Германиин империализмын «санхатаһандал» адляар хомхойрон «санхатана» аа гүбди, гээд бүри тиихэдэ болгоомжолон, һэргылүүлэн захидаг, хэлэдэг бэлэй.

Тиигэбэ яабашье, промышленностиие эрид түргэнөөр национализацилха эрилтэ түүхэһээ, тэрэ үеын байдалһаа үндэһэлэн табигдаһан юм.

Граждан дайнай гаргашые өөһэдымнай хэдэ хэдэн предприятинууд бүглэһэн, тэдэнэйл туһаламжаар хэгдэһэн байха. Национализациин замаар эрид дабшахыемнай шэнэ политика бидэнийе баадхаһан байгаа. Тиин, Владимир Ильичэй үүсхэлээр, тэрэнэй хүтэлбэри доро Арадай Комиссарнуудай Совет Россин томо предприятинуудые бүхыдэнь национализацилжа, гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай декрет 1918 оной июниин 28-да гаргаа һэн.

Ажал хэрэгэй бодото талые Владимир Ильич агшан зуурашье мартадаггүй бэлэй. Шэнэ правлениинүүдэй мэдэлдэ предприятинуудые үгэлгэ ямараар үнгэржэ байнаб, национализацида, гүрэнэй мэдэлдэ ороһон предприятинуудые муудхаажа байнагүй бэзэт, ажалай бүтээсэ хэр байнаб, хаана, ямар предприятида эрхилэгшэд томилогдооб гэхэ мэтын мэдээнүүдые ВСНХ-да һууһан бидэнэрһээ эридэг байгаа.

Владимир Ильич ажал хэрэгэй һула, хүндүүлхэй газарыень олоходоо айхабтар шадамар һэн. Тиигэжэ элирүүлһэн хойноошье амар байлгадаггүй: үдэршье, һүнишье телефоноор хонходохо, тэды саг болотор тиимэ хэмжээнүүдые абаха, тэдээн тухайдаа дуулгаха эрилтэ табиха. Тэрэнь ажалай ябасые ехээр шангадхадаг бэлэй.

Владимир Ильич ажахын байгуулалтын бүхы һониниие ганса шье хүтэлбэрилэгшэдһөө бэшэ, мүн юрын хүдэлмэришэдһөө мэдэжэ абадаг гуримтай байһан. Заводуудые эрхилэгшэдтэй, бэлиг шадабарита юрын хүдэлмэришэдтэй уулзажа, хөөрэлдэдэг байгаа.

Ехэ ехэ мэргэжэлтэдэй, инженернүүд-практигуудай һанамжые һонирхон шагнадаг бэлэй. Ленинэй ябууд дундаа юумэнэй, хэрэгэй уг удхые ойлгон абадагые, ойлгосотой һонор заабари үгэдэгыень тэдэнэр ехэтэ гайхадаг һэн. Ямар пэгэн профессор гү, али инженер Ленинтэй хөөрэлдэхэсэ ошоходоо, «ухаа зааха» һанаатай ябаһан аад, харин өөрөө «заалгаад» гарадаг байһан тухайнь нүхэдүүд олон жэшээ дурдагша бэлэй.

Владимир Ильич хүниие нэбтэ харадаг, тэрээнһээ хамаг шухала юумэ хөөрүүлжэ шададаг байгаа.

Ажахын горитой кампанинуудта Ленинэй хабаадахые харагша, үзэгшэ һэмди. Ажахын зургаануудта шэбээлһэн албан хойрог ябадалтай тэмсэлые хамагай түрүүн Ленин эхилһэн юм. Совнархозуудай съезднүүд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, албан хойрог ябадалтаниие шүүмжэлэн «үбшэдэг» байгаа. Ажахын органуудай ба профсоюзуудай хоорондын харилсаан тухай асуудалаар эрид шууд хараа баримталан, тэрэ асуудалые зүб мүрөөр шиидхүүлһэн юм. ВСНХ-е промышленностышье, газар таряланшье, эдеэ хоолой ба наймаанайшье хэрэг эрхилхэ комиссариат болгохо гэжэ олохон нүхэдэй хэтэрүүлхэдэ, тэдэнэй хэрэггүй ярилдаае шог үгөөрөө замхаадаг һэн. Манай партийна съезд дээрэ «юртэмсын совнархоз» гэһэн шог үгэ Владимир Ильичэй хэлэжэрхиһэнһээ хойшо тэрэ ярилдааншье, тиимэ хүсэлшье гарахаяа болёо бэлэй. Түсэбтэ ажахы эмхидхэлгэдэ Владимир Ильич гол анхарал хандуулдаг байгаа. Тэрэнэй үүсхэлээр Госплан байгуулагдаа һэн, электрификацида партиин ямараар хандаха ёһотойе бултанһаа түрүүн тодо һонороор иигэжэ найруулаа һэн. Россида электрификаци бэелүүлхэ түсэбые—социализм байгуулгын экономическа программа гээд Владимир Ильич тоолодог байгаа.

Мүрысөөнэй хэрэгые Владимир Ильич ехэ удха шанартайда тоолодог һэн. Концесси гэдэгээр дамжуулан хариин капитал элсүүлхэ гэжэ бодомжолһон юм. Концесси тухай ном түргэн гаргуул гэжэ намда дурадхаад, һүүлдэнь хэдэн удаа хонходоходоо, «үшөөл унжагайржа байнат» гээ һэн. Манай Совет Россида нүүжэ ерэһэн, бишыхан бүлэг хариин нүхэдые наһа бара-баатараа Ленин дэмжэгшэ бэлэй. Тэдэнэр артельнүүдые эмхидхэн, Америкын ба Европын шэнэ онол арга ажалда, ажабайдалда дамжуулдаг байһан aаб даа.

Нермиин губернидэхи тракторна бүлгэмые Владимир Ильичэй ехэтэ һонирхон адагладагыень, тэрэнэй амжалта бүхэндэ баярладагыень һананаб. Тракторай түлишэ-нефть табиха тухай, тракторнуудые абаашажа үгэхэ тухай запискануудые түмэр замайхидта бэшэдэг, тракторнуудые абаашалсаха хүнүүдые эльгээдэг байгаа гэхэ мэтэшэлэн.

Владимир Ильич мэргэжэлтэдые сэгнэжэ шададаг байһан. Мэргэжэлтэдһээ һургаал абахын тула мүнгэ хайрлаһанай хэрэггүй гэдэг һэн.

Тиин Владимир Ильич тэрэ хараа бодолоо шууд баримталан бэелүүлдэг байгаа. Хооһон гоё гоо үгүүлэлгүйгөөр, даруу түбшэнөөр, хизааргүй ехэ эршэ зоригтойгоор ажал хэрэгүүдые эрхилдэг, урагшань дабшуулдаг һэн. НЭП-тэ ороһоной һүүлээр трестнүүдые байгуулха һанамжа дэмжэжэ, Владимир Ильич лэ Совнархозые шэнэ хараа шэглэлдэ оруулаа бэлэй.

Владимир Ильичтэй тиихэдэ хамта ажаллаһан нэгэшье хүн тэрэнэй сэсэн мэргэн заабаридань хүртэһэн баяр баясхаланаа мартахагүй.

Владимир Ильич лэ ажахын хэрэгые мүнөөнэй шулуун дардам харгыдань оруулһан юм. Манай зорилго юуб гэхэдэ, Ильичэй зааһан замаар тон түргэн, эршэтэйгээр дабшаха ёһотойбди.

(АПН).

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн угтамжын социалис мүрысөөн Улаан-Үдын нарин сэмбэ нэхэдэг коммунис ажалай фабрикада улам үргэдэнэ. Аппаратна-ээрэлгын цехэй үннэй хүдэлмэришэн Любовь Степановна Баландина шадамар бэрхээр хүдэлжэ, мүрысөөндэ түрүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Баландина ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Шүүмжэлэл

„СЭДЬХЭЛЭЙ СЭХЭРЭЛГЭ ХҮНГЭХЭН БЭШЭЛ ГЭЭШЭ“

Иимэ үгэнүүдые Сергей Цырендоржиевай «Хүлгөөтэй һүни»* гэжэ повестиин гол геройнуудай нэгэн парторг Евсей Данилович бодолгото болонгёор хэлэнэ. Дэмышье хэлэгдээгүй үгэнүүд, юуб гэхэдэ, эдэл үгэнүүд энэ бишыхан хэмжээнэй шэнэ повестиин гол удхые ойлгон тайлбарилха түлхюур болоно бшуу. Анхандаа бишыхан рассказуудые бэшэжэ туршадаг журналист мэргэжэлтэй С. Цырендоржиевай иимэ «захата» бүтээһэндэ үнэн сэдьхэлһээ баясаха зуураа, зарим тэды һанамжаяа ниитэлхэ хүсэл түрэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, повестинь энэ жанртаа яһала хүрэмөөр зүйл болоо. Гол зүрилдөөниингьшье хурсаар тодорхойлогдонхой. Үгэ хэлэниингьшье өө-мөөгүй. Композици гэхэ гү, али байгуулалтадань шье ехэ шүүмжэлхы эрилтэ табихаар бэшэ.

Тииһээ тиитэрээ Евсей Данилович, юундэ «сэдьхэлэй сэхэрэлгэ хүнгэн бэшэл гээшэ» гэхэ болооб?

Үнэхөөрөөшье повестиин гол герой Балбар балай ехэ һай һанахаар хүн бэшэ шэнги. Колхозой амбаар тоноод, хоёр жэл соо холо бэшын газарта һууһанаа табигдаад, түрэл нютагаа бусана. Сэдьхэлдэнь элдэб бодол түрэжэ, хайража, хадхажа, амар заяа үзүүлнэгүй: «Нютагаархиниинь яажа угтахаб? Инаг Дариманъ хүлеэнэ ха гү? Абаһаар лэ уян сэдьхэлтэй, ухаан бодолтойшье хүн аад, төөрэжэ хадуураа гэжэ һанаад, тэрээндэ этигэжэ, зарим ушарта һанаагаашье зобожо эхилнэбди. Теэд сааша болоходоо, Балбар хүйхэрнай «модон досоохиёо, могой бэээ» харуулжа захална. Эхэдээ хэрзэгыгээр аашална, Володя Дамбаев гэжэ нүхэртөө хоро һанана. Евсей Даниловичһаа үһөөгөө нэхэхэ гэжэ шүдөө зуунхай ябана. Иигэжэ тэрэнэй хүлгэһэн доторойнь, сэдьхэлэйнь тэгшэ бэшые ухамайлан абанабди. Өөрөөшье заһарха, ондоо болохо хүсэлшьегүй хэбэртэй. Холын бодол хүбүүнэй толгойдо ороногүй. Өөртэнь туһалха хүншье тэрэ булан тохой нютагтань олдохо оногүй шэнги. Балбарай образ бааһан һонигүй болжо эхилнэ. Эгээл энэ үедэ уран зохёолшо нютагайнь ой хүбшэдэ болоһон түймэр хабсаргаад, үйлын хүгжэлтые, тэрэнһээ уламжалан образойшье хүгжэлтые шадамараар түргэдхэнэ. Тэрээнһээ боложо энэ повестиин зүрилдөөнүүд нэгэ нягта бүхэ мушхалаа болон зангирна. Шадамараар шиидхэхэ аргашье бии болоно. Зүгөөр автор тон зүб яаранагүй. Алхам алхамаар, дабшаса дабшасаар Балбарай мүр мүшхэн, тэрэнэй алдуугай гүнзэгырэлгые, нүгөө талаһаа Балбар болон бусад зоной хоорондохи байдалай эб-эшэгүй болоһые зураглана. Балбар залхуу архинша Гунгартайшье холбооридоно. Доромжолһон басаган Бутид-Хандала баһаадшье үзэнэ. Галан-Доржо гэжэ сэхэ сэбэр сэдьхэлтэй хүбүүнтэй ойн орбонуудые сүлөөлөөдшье, үгэ дээрэ туршаадшье абана. Тиихэдээ өөрынгөө һанал бодолой ямараар хадуурһые, тэдэ зонһоо тад ондоогоор юумэн бүхэниие ойлгодогоо мэдэрнэ. Зүгөөр алдуугаа заһахаяа, һайн, сэхэ сэбэр болохоёо эрмэлзэнэгүй. Харин улам бүри гэдэргээ таталдана. Түймэрэй аюулшье тэрээнэй сэдьхэл зобоонгүй хэбэртэй. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Сэдьхэлынь тамалагдана. Түрүүлэгшэ Банзар Бимбаевичта хадамда гарашаһан инаг басаган Дариматаяа уулзалгань энэ байдалые тэсэшэгүй болгоно. «Эндэһээ тэрьелхэ байна, үгы болохо»,—гэжэ шэбшээдшье үзэнэ. Теэд хайшаа?.. Гүн ухаатай, олые үзэһэн Евсей Данилович лэ тэрэнэй бүхы доторойнь тэмсэлэй тулга, үндэһэн, найдалшье болоно гэхэдэ алдуугүй. Имагтал энэ хүнэй нүлөөн доро сэдьхэлэйнь сэхэрэлгэ эхилнэ. Эхилнэшье гэжэ даа... Яахашье аргагүй болоходоо, хоро шарадаа нэрбэгдэн, тайгын гүн руу гүйжэ ороод, өөрынгөө гэрэй модо галдана. Теэд саашаа яалтайб? Өөрынь модоной хажууда байһан колхозой шэнэ клубай модоной дүрэжэ эхилхэдэл, гэнтэ мэдээ ороһондол, тэрэ гал унтараажа һахы һалаг болоно. Олоншье бодол толгойдонь ороно. «Ниитын лэ модо галһаа аршалха»... Галаа унтараажа үрдеэд гэшүүһэ мүргэн мэдээгүй унахадань, бэдэрһэн нүхэдынь Балбарые оложо, аюулгүй газар руу абаашана...

«Хүлисэгты... би буруу байгааб»,—гэжэ тэрэ бии шадалаараа хаташаһан уралнуудаараа шэбэнэнэ.

Балбарай сэхэрэлгэ үнэхөөрөөшье бэлэн бэшэ байгаа. Энээниень Сергей Цырендоржиев шадамараар, этигэмээр, ухаанда хадуугдамаар харуулаа. Зүгөөр бусад образуудынь, жэшээлхэдэ, һайн тала баримталха зорилготой Володя Дамбаев, үгышье һаа, тэрэ хамаг зүрисэлдөөень зүб замаар үүдхэгшын үүргэ дааһан Евсей Даниловичай образ Балбарай образдал хүсэд дүүрэн, уран хурса боложо шадаагүйнь харамтай. Үнэн дээрээ эдэнэр лэ Балбарай сэхэрэлгэдэ гол нүлөө үзүүлхэ, тэрэнэй хүн болохо замые залаха хүсэн байха ёһотой һэн. Тиигэжэ шадаагүй. Ямаршье алдуу дутуугүй, юумэн бүхэниие зүб шиидхэдэг образой хооһон дүрэ гэхэ гү, али схемэ болошоо бшуу. Жэшээлхэдэ, Балбар Володя хоёрой түрүүшын уулзалгада автор ямаршье анхарал хандуулаагүй, тэрээнһээ түргэн «зайлашаһаниинь» гайхалтай. Үнэн дээрээ бүхы зүрисэлдөөниинь, үйлынь хүгжэлтэ тэндэһээл эхилхэ байгаа бшуу. Үгышье һаа, тэрэ Даримын образ абаад үзэе. Сэхыень хэлэхэдэ, баһал гүйсэд дүүрэн, этигэмэ тодо боложо шадаагүй. Сэдьхэл, бодолыньшье ёһоор харуулагдаагүй. Балбарай үгы болоод байхада, уйлганан: «Бил гэмтэйб»,—гэсэгээхэдэнь, уншагшын сэдьхэл этигэнэгүй. Үшөө нэгэ зүйл. Гатаб түрүүтэй һүзэгшэ үбгэдтэй холбоотой повестиин нэгэ шугам гол удхадань ямаршье хабаагүй, хиидэ үлэшэнэ. Энэнь үйлын хүгжэлтые удаарууулхаһаа гадна, гол образуудайнь хүгжэлтые, тэдэниие зүбөөр ойлгожо абаха арга бүдэхир болгоно.

Сергей Цырендоржиев «Хүлгөөтэ һүни» гэжэ повесть сэогоо замһаа хадуураад заларжа эхилһэн залуу хүнэй этигэмэ образ яһала тодоор зураглажа шадаа. Юрэнхы дээрээ һонёоршье хурсааршье бэшэгдэһэн повестинь үшөөл зарим тэды заһабаритай гэжэ һанагдана. Заһабарилха сагайшье, хүсэнэйшье авторта бии байһанда һэжэг түрэхөөр бэшэ.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

* *С. Цырендоржиев. Хүлгөөтэ һүни. Повесть. Байгал. № 4 1969 он.*

Гунга ЧИМИТОВ

Хүршэнэр

(Басни)

Аба эжынгээ
Аажам сэлгеэ нютагта
Үхибүүн нарайһаа
Үдэжэ, наадажа тэнжэһэн.
Хожомынь талаангаар
Холын томо колхоздо
Хүршэ айлай
Хүбүүдтэ хадамда гараһан
Хоёр бэреэд
Хоорондоо эбтэй һуудаг һэн.
Нютагай басагад
Нюусаяа шэбэнэлдэн
хөөрэлдэнэ.
Түргэн түхеэрээд,
Түрхэмүүдтээ суг айлшална.
Татаашье һаа —
Таһаршагүй,
Матаашье һаа —
Хухаршагүй
Хани хоёр гэлсүүлжэ,
Хамаг зондо хүндэлүүлжэ,
Эрэ нүхэдөө эблэрүүлжэ,
Эрхим хүршэнэр байһан гээ.
Гэнтэ
(Гэрэлтэ нараншье баһа
Үүлэнэй саана хоргодожо,
Үдэр дунда бүрэнхы болодог
шуу)
Хоёр эбтэй айл
Хоорондоо хүйтэршэбэ.
Нютагай хоёр басагад
Нюураараа уулзахаа болишобо.
Юун болоһон, яаһаниинь
Юрэдөөл иимэ юм даа.
Адуунай мяхан хашараажа,
Ангай мяхан һануулаад,
Ангуушан һэдэбтэй хүршэнь
Арадаа буугаа үргөлөөд,
Аба хайдагта гараһан аад,
Хандагай, буга олзотой
Харижа гэртээ бусаа һэн.
Халуун мяха шанажа,
Хани хүршэтэнээ уряа һэн.
Ангууша мэргэн хүршэ
Айхабтар дархан байшаба.
Томо гэр'жэл соо бэдхөөд,
Толлохоо нүхэдөө урибэ.
Эндэһээ бусаад, хүршын абхай
Эрэ нүхэреэ хараажа оролой:
«Ахир амитан байнаш даа,
Агнуурши хэжэ шадахагүй,
Ядахадаа дархалжаш
бирахагүй.
Яяр гэр соо һуунабди.
Хүршэ айлаймнай хатан
Хүхижэ, хамараа үргэнхэй.
Мэндэш тэрээнтэй
гэлсэхэгүйб —
Мэдэнэ гүш, шишье бү
мэндэшэлэ!»
Үдэр бүри гэмэржэ,
Үбгэнөө агнуури хэ гэжэ
албадана.
Харин өөрөө һүхэ барижа,
Хаһатай гэр сабшаба.
Хамаг гэр доторхи байдалые
Хари гүрэнһөө асаруулба.
Хүршэдөө хүсэгдэһэн нүгөө
хатан
Хүрэһөөр хороо бусалба.
— Дутахагүйб юугээрш!»—гэн,
Дугташажа, ехээр оролдоод,
Булай ехэ сэнтэй
Булган дэгэл оюулба.
Харин хүршэ абхай
Халюун хүнжэл захиба.

Тобшолол, номнол гэхэ мэтые
Тоолоод эндэ яахамниб.
Атаархаха зан гээшые
Адаг юумэн гээд заахамни.

ДҮЙ ДҮРШЭЛЫНЬ ҺАЙШААГДАБА

нументнүүд, стенд, выставкэнүүд, элдэб зураг ба уряанууд, фотомонтаж гэхэ мэтэ. Али нэгэ цех, участогые шэнээр гоёон шэмэглэхэ гэбэл, эскизынь эртээнһээ бэлдэгдэжэ, уран һайханай совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Тиихэдэ энэмнай ямар удхатай, шэглэлтэй байхаб, ямар тиимэ үйлэдбэриин асуудал шиидхэлгэдэ туһатайб, ажалшадай анхаралые татажа шадаха гү гэжэ тодорхойлогдодог.

— Уран һайханай шэмэглэлгэдэ иимэ бодомжотойгоор хандаагүйдэ аргагүй юм,—гэжэ заводой главна инженер Музыка хөөрэнэ. — Нэгэдэхеэр, энээндэ ехэхэн мүнгэ зөөри гаргашалагдана, хоёрдохёор, маанадай бүтээһэн, хэһэн түхеэрэлгэ, гоёолтонуудынай ажалшадые шэнэ амжалтада уряалхаһаа гадна, тэдэнэртэ һайшаагдаха зэргэтэй. Плакат зурагууд, уряа лозунгнууд хүн бүхэндэ ойлгосотой, тэдэнэй шиидхэхэ зорилгынь тодорхойлжо харуулха ёһотой ха юм.

Завод дээрэ ерэхэдэтнай, В. И. Ленинэй томо гэгшын портрет, «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая» гэһэн уряа лозунг, заводой абаһан социалис уялгануд танай анхарал татаха.

Тусхай галерейдэ заводой түрүүшүүлэй фото-зурагууд табяатай.

Цехтэ ороод харагты. «Продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө декабриин 25 болотор дүүргэхэ», «Ажалайнгаа бүтээсэ 5 процентээр дээшэлүүлэе» гэжэ уряална.

Инструментальна цехтэ ороходотнай, мэргэжэлээрээ эрхимлэһэн хүдэлмэришэд Перевалов, Крылов гэгшэдэй дүй дүршэлые харуулһан стенд, «Продукциин үнэ сэн 3,5 процентээр хямдаруулха» гэһэн уялгань нюдэндэ тороно.

«Ажалайнгаа саг гамнагты» гэһэн плакат завод соо орон сасуутнай харагдаха. «Минута бүхэндэ манай завод 50 түхэригэй продукци гаргана». «Табан минута болоод байхада нэгэ токарна патрон, хоёр прибор, эбхэгдэдэг 6 орон бүтээгдэнэ. Час хахад саг соо нэгэ тонно шэрэм шудхагдана» гэжэ бусад плакадууд таанарта ойлгуулжа үгэнэ.

Эдээниие уншаад байхадаа, хүдэлмэришэн бүхэн энэ саг соо юу бүтээнэ гээшэбиб гэжэ өөрөө бодолгото болохо баатай болоно, ажалайнгаа саг зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно ха юм.

Хүдэлмэришэ хүн тушаа эндэ ехээр анхардаг, һаналаа табидаг.

— Шам тухай мартадаггүй, һаналаа табижа байдаг гэжэ мэдэжэ байхада, ажаллахадашье урматай байдаг,—гэжэ заводой түрүүшүүлэй нэгэн модельщик К. С. Брянский сэдьхэлээ ханангяар хөөрэнэ.

Үйлэдбэридэ техническэ эстетикэ нэбтэрүүлхын, харуулан ойлгуулха агитаци нарижуулан һайжаруулхын түлөө тэмсэлынь партийна организациин ябуулдаг эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэридэ туһа нэмэри боложо, ажалда шэнэ амжалта түйлахадань бага бэшэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Жэшээлхэдэ, продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ 8 һарын түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдэнхэй. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэжэ үзэбэл, байгша ондо продукци үйлэдбэрилгэнь 4,3 процентээр ургаһан, ажалайнь бүтээсэ 13,1 процентээр дээшэлһэн байна.

Мүнөө завод дээрэ үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэ, предприятияа уран гоёор түхеэрэн шэмэглэхэ хараа түсэб зохёогдоод бэелүүлэгдэжэ байна. «Булта таарамжатай, гоё сэбэр байха ёһотой» гэһэн эрилтын ёһоор энэ хүдэлмэри ябуулагдана. Заводой захиргаанай байшан, столово, прибор бүтээлгын цех шэнээр шэмэглэгдэн гоёогдонхой.

Энэ талаар заводой партийна организациин, дирекциин олоһон дүй дүршэл КПСС-эй Железнодорожно райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ һайшаагдаһан байха юм. Теэд түйлаһан, бүтээһэнээрээ эндэхид һанаагаа амарнагүй, үшөө ехэ хараа түсэбүүдые табина.

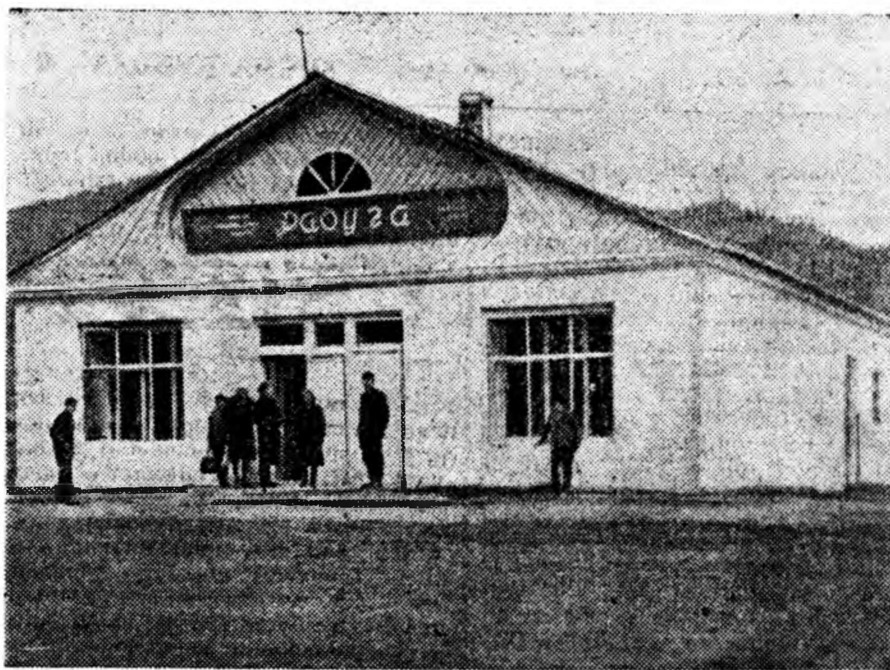
— Харуулан ойлгуулха зүйлнүүд, уран шэмэглэлгэ, техническэ эстетикэ гэхэ мэтэмнай үйлэдбэридэ НОТ нэбтэрүүлгын шухала хубинь болодог. Тиимэһээ энэ хүдэлмэри заводоймнай партийна организациин анхаралда хододоо байдаг, саашадаашье байха зэргэтэй,—гэжэ заводой партбюрогой секретарь Иван Афанасьевич Тимофеев хэлэнэ.

Д. ЦЫВИКЖАПОВ.

ЭРХИМ МЕХАНИК

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой механик Анатолий Петрович Федоров Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Нүхэр Федоров ажалдаа һайн амжалта түйлажа, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг мастерска участогай коллектив август һарынгаа түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээд, мүн сентябрь һарадашье һайнаар хүдэлнэ. Зураг дээрэ: А. П. Федоров.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Ахын аймагай туб Орлик тосхондо эд бараанай «Радуга» гэжэ шулуугаар баригдаһан шэнэ магазин нээгдэбэ. Энэ магазин мүнөө үеын шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Досоонь һаруул, уужам, наймаалагшад болон худалдан абагшадта таатай һайн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ магазин. П. ЖУКАЕВАЙ фото.

Ангуушанай хөөрөөн

Буга унаһан үбгэжөөл

— Доржо-аа, мүнөө түрүүшынхеэ арадаа хүнды түмэр аһаажа, хүбиэ тайга руу олзо бэдэрхээ ябсахашни. Һайса шагна: «Һураһан далай—һураагүй балай» гэжэ оньһон үгэ шэхэнэй шиир таһартар дуулаһан байхаш. Намай худалаар хөөрэнэ гэжэ эльгэ хатажа, ябабаш, харана еүш, эдэ модоной яра шэнги шархануудыем.—Эһы-эһы,—гээд, буурал сагаан мэргэн Дабаа нэгэ ханяажа, ёлогод байса урдаһаамни хараба. —Эдээндэмни этигэ, шоно, баабгайншье шүдэн, бодон гахайн һоёошье арһысм хаха татаа һэн, —гээд шэхэ руугаа хургаа хэжэ улхаа һабардана. Шэхэн сооһоонь һарьмай мэшээг соо хэһэн шулуудай абяан шэнги дуун, һаршаганаан соностоно.

— Наашаа һуугаад шагна. Шинии наһанда, мүнгөөрһэн ябахадаа, буруудханай суута ангууша тангууша Аржагайн Лопсонии дахалдажа (аа, ши, тэрээн тухай дуулаагүйш, тэрэшни хорхойдо эдюулһээр галаб болоо) Занзисаан руу ошолдоо бэлэйб. Хүрэхэ газартаа хүрэжэ, хоноһгын түлеэ бэлдээд, харанхы болохоһоо урид Нохойн арын хүжартa һуухаяа ошобобди. Тэрэшни хэлэгүй амандаа загаһа хэһэн хүн шэнги. Юушье дуугархагүй. Хүжарта хүрэжэ, намай нууга соо һуулгаад, өөрөө саашаа арилаа һэн.

Һуунаб. Нууга соомни боргоогһон, батаганаан хүүелдэжэ, ёолоторни шуһыемни һороно. Тээ холохоно булагай шол-шол гэхэ элеэр дуулдана. Зүрхэмни луг-луг сохилно. Түрүүшынхеэ ан хүлеэжэ һууна ха юмбиб даа. Наран һая орожо, дээрэмни уулын һүүдэр унашоо. Гэнтэ ойром гэшүүһэнэй тас-няс хухарха абяан дуулдаба. Һэрэгшэбэб. Харан гэһээмни, арба найман һалаа эбэртэй буга зантагар толгойгоо хүдэлгэһөөр саанаһаа гаража ерэбэ. Дүтэлхыень хүлеэнэб. Нюдөө сабшаад харахатаймни адли, нюрган дээрэнь сагаан һахалтай, һарьһан дэгэлтэй, баруун гартаа хэсэ хэнгэрэг бариһан, зүүн гартаа хазаарай жолоо бариһан үбгэн һууба. Амяашье татахала болибоб. Ши-ш-ш»,—гэжэ шуухирна. Табан сажан тухай ойртожо ерээд, буга зуг татич байшаба. Үбгэн сэб байса залуу хүн шэнгеэр газарта бууба. Буга дээрэ мүнгэн эмээл тохоотой, дүрөөнь алтан шэнгеэр ялалзана. Бугынгаа ууса нэгэ ташажархихадань, тэрэнь хүжар долёохоёо нам тээшэ дүтэлбэ. Өөрөө хүндэлэн унаһан модон дээрэ һуужа, гааһа гаргаад, торгон аршуулһаа тамхи шэмхэжэ нэрэбэ. Тамхинай утаа хоёр жабжаараа урилан үлеэнэ. Буга хажуудамни ерэжэ шардшард гэтэр хүжар долёоно. «Байза, хайшан гэхэб, буудаха гү, али үгы гү?» Толгой соомни хоёр ондоо бодол урилдаһан шэнгеэр һэлгэлдэнэ. Айдаһатай байна. Тамхяа татажа дууһаад, гааһанайкгаа хөөргэ модоной холтоһон дээрэ тоншоод, шуухирхадань, буга хажуудань ерэжэ, бэеэ залана. Дахяад дээрэнь хүнгэнөөр гараад, саашаа талиигаа һэн.

«Ямар шүдхэр гээшэб»,—гэжэ һананаб. Мэтэр байса отогтоо ерэжэ, Лопсон абгайгаа хүлеэбэб.

ХИЛЫН саанаһаа

ГЕОЛОГИ АРАДТА ТУҺАЛНА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Национальна геологическа албанай хүгжэлтэ арадай засагта Монголой экономико, культурын түргэнөөр дэбжэжэ байһан тухай гэршэлжэ үгэһэн олон жэшээнүүдэй нэгэн болоно. Геологическа албанай 30 жэлэй ой энэ оной октябриин эхеэр тэмдэглэгдэхэнь гээд МНР-эй Түлишын энергетическэ промышленностиин ба геологиин министр М. Нэлжэ пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Ороной ашагта малтамалнуудые шэнжэлхэ, тэдэнии ашаглаха арга арадай революциин илалтын урда тээ Монголдо байгаагүй. Иимэ юумэ хэхэ хүсэншье, зөөришье үгы байгаа гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Монголдо геологическа алба байгуулха ба хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ Союз угаа ехэ туһаламжа үзүүлээ Совет мэргэжэлтэдэй сэхэ хабаадалгатайгаар манай ороной газар дайдые һайнаар шэнжэлэлгэ эхилээ, тэрэнэй баялиг нөөсэнүүд элирүүлэн олдожо, ашаглагдадаг болоо гээд министр хэлэһэн байна.

Манайда гушан жэлэй урда тээ оройдоол гансахан монгол геолог байһан юм. Мүнөө орон дотор 500 гаран мэргэжэл ехэтэй инженер, технигүүд хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь совет дээдэ һургуулинуудые болон тусхай дунда һургуулинуудые дүүргэжэ гаранхай. Манай министерствын дэргэдэ научно-шэнжэлэлгын институт бии. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэдтэй хамта ороной байгаалиин баялигуудые ашаглаха шухала асуудалнуудые шиидхэдэг.

ЛАОС—„ХОЁРДОХИ ВЬЕТНАМ“

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Лаосто агаарай дайнай хэгдэжэ байһан баримтые мэдэрхээ Холбоото Штадуудай арсадагшье һаань, «иимэ дайн 1964 онһоо хойшо боложол байдаг». Һүүлшын хэдэ һарын турша соо бомбодолго бүри шангадаа гээд «Нью-Йорк дейли ньюс» газетын Сайгондохи корреспондент заана.

США-гай правительство хадаа «Лаосые хоёрдохи Вьетнам болгохо» хүсэлэнтэй, энэ райондо сэрэгэй ябуулгануудые үдэр ерэхэ тудам шангадхана гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Лаосто боложо байһан үйлэ хэрэгүүдтэ США «хамааралсанагүй» гэһэн хэбэртэйгээр Вашингтоной засагаархидай найдуулдагынь ямаршье үндэһэ баримтагүй.

ТЕЛЬ-АВИВ ҮСЭРЭЛДЭҺӨӨР

ВАШИНГТОН. (ТАСС). 1967 оной июньдэ ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэдээ харата муухайгаар булимтаран абаһан араб газар нютагуудһаа арсахые Тель-Авив хүсэнэгүй — США-гай тусхай тушаалта хүнүүдтэй хэлсээ хэһэнэйнгээ һүүлээр Израилиин премьер-министр Голд Меирэй хэһэн мэдүүлгын гол удхань иимэ байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ ДҮҮРЭБЭ

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай пленум хоёр үдэр соо үргэлжэлөөд, Прагада сентябриин 26-да дүүрэбэ гэжэ ЧТК агентство дамжуулна. Мүнөөнэй байдал болон партиин саашанхи зорилгонуудые пленум зүбшэн хэлсээ. Мүнөөнэй байдал ба партиин саашанхи зорилгонууд тухай КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй элидхэлые, тэрэшэлэн эмхидхэлэй болон кадрова хэмжээнүүд тухай Президиумэй мэдээсэлые КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак пленум дээрэ хэһэн байна.

Пленумэй хүдэлмэри КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд В. Биляк, Я. Пиллер, Ш. Садовский гэгшэдэй хүтэлбэреэр үнгэрөө.

Й. Корчак, О. Черник, О. Матейка, Я. Косцеланский, Й. Блага, Й. Смрковский, М. Якеш, Я. Гейна, К. Нойберт, В. Славик, А. Крчек, В. Новый, Л. Ковальчик, Я. Фойтик, М. Микова, К. Полачек, А. Дубчек, Э. Эрбан, В. Биляк, Ф. Червенка, В. Прхлик, А. Черный, Д. Кольдер, Л. Свобода, М. Дзур пленум дээрэ үгэ хэлээ.

ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, үгэ хэлэгшэд мүнөө үедэ партиин хэхэ хүдэлмэриин гол асуудалнууд тухай тогтоһон байна. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүд үнгэрһэн үедэ Чехословакиин яажа хүгжэһые гүнзэгыгөөр ойлгон мэдэжэ абаха хэрэгтэ туһалаа. КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй элидхэл соо хэгдэһэн тобшололнууд болон сэгнэлтэнүүдые зүбшөөжэ байһанаа олонхи үгэ хэлэгшэд элирхэйлэн мэдүүлээ, партиин хүтэлбэриин дурадхаһан кадрова ба эмхидхэлэй хэмжээнүүдые дэмжээ.

Эмхидхэлэй ба кадрова асуудалнуудай талаар шиидхэбэриин проектын дурадхал оруулдаг комиссиин түрүүлэгшэ П. Цолотка үгэ хэлэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр уншаһан байна.

Мүнөөнэй байдал ба партиин саашанхи зорилгонууд тухай КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй элидхэлые Центральна Комитет һайшаагаа, эмхидхэлэй ба кадрова асуудалнуудаар шиидхэбэри гаргаа.

Удаань Чехословакиин сүлөөлэгдэһөөр 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан ажалай үүсхэл бүри ехээр гаргахыень партиин бүхы гэшүүдые, бүхы эрхэтэдые уряалһан хандалга КПЧ-гэй ЦК баталан абаа.

Партиин бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое КПЧ-гэй ЦК мүн лэ һайшааһан байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак пленум дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

КПЧ-гэй ЦК-гай пленумэй түгэсхэлдэ «Интернационал» дуулагдаа.

ЧССР-эй ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентствын дамжуулһанай ёһоор, Чехословакиин федераци тухай конституционно хуулиин түрүүшын параграфай 61-дэхи статьягай үндэһөөр 1969 оной сентябриин 27-до баталан абтаһан шиидхэбэриин ёһоор, ЧССР-эй Президент Л. Свобода Чехословакиин Социалис Республикын шэнэ правительствые доро дурсагдаһан составтайгаар томилоо:

Олдржих Черник, правительствын түрүүлэгшэ; Иозеф Кемпный, правительствын түрүүлэгшын орлогшо; Петер Цолотка, правительствын түрүүлэгшын орлогшо; Франтишек Гамоуз, правительствын түрүүлэгшын орлогшо ба гадаадын худалдаа наймаанай министр; Вацлав Гула, правительствын түрүүлэгшын орлогшо ба түсэблэлгын министр; Милослав Грушкович, правительствын түрүүлэгшын орлогшо ба Техникын ба капитальна барилгын талаар комитедэй түрүүлэгшэ-министр; Карол Лацо, правительствын түрүүлэгшын орлогшо; Ян Марко, гадаадын хэрэгүүдэй министр; генерал-полковник Мартин Дзур, национальна оборонын министр; Ян Пельнарж, дотоодын хэрэгүүдэй министр; Рудольф Рогличек, финансын министр; Михал Штанцель, ажалай ба социальна хэрэгүүдэй министр; Игнац Рендек, сэнгэй талаар комитедэй түрүүлэгшэ-министр; Иозеф Крейчи, промышленностиин талаар комитедэй түрүүлэгшэ-министр; Коломан Бодя, хүдөө ажахын ба эдеэ хоолой зүйлнүүдэй талаар комитедэй түрүүлэгшэ-министр; Ярослав Книжка, транспортын талаар комитедэй түрүүлэгшэ-министр; Карел Гофман, почтын ба телекоммуникацинуудай комитэдэй түрүүлэгшэ-министр; Богуслав Кучера, министр; Ян Паулы, министр. Генерал-лейтенант Вацлав Дворжак, национальна оборонын министерствын гүрэнэй секретарь; полковник Ян Майер, дотоодын хэрэгүүдэй министерствын гүрэнэй секретарь; Андрей Борчак, гадаадын худалдаа наймаанай министерствын гүрэнэй секретарь; Власта Брабцова, ажалай ба социальна хэрэгүүдэй министерствын гүрэнэй секретарь.

Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын, түсэблэлгын министерствын ба финансын министерствын гүрэнэй секретарьнууд хожом томилогдохо.

„АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ“ ГЭҺЭН КОНКУРС

1970 ондо „Буряад үнэн“ газетэ уншагшадта үргэнөөр захюулхын түлөө конкурсын гурим

Конкурсдо хэблэл тараадаг нийтын түлөөлэгшэд, почтальонууд, хэлхеэ холбооной отделениинүүдэй болон «Союзпечатиин» аймагай агентствэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха эрхэтэй.

«Буряад үнэн» газетэ олоор тарааһан хүнүүдые урмашуулхын тула иимэ шан тогтоохо:

25 ТҮХЭРИГЭЙ 6 ШАН (НЭГЭДЭХИ). Нэгэниинь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдэ, нэгэниинь—хэлхеэ холбооной отделениин начальнигта, хоёрынь — почтальонуудта, хоёрынь—хэблэл тараадаг нийтын түлөөлэгшэдтэ.

20 ТҮХЭРИГЭЙ 12 ШАН (ХОЁРДОХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхеэ холбооной отделениин начальнигуудта, дүрбэниинь—почтальонуудта, дүрбэниинь—хэблэл тараадаг нийтын түлөөлэгшэдтэ.

15 ТҮХЭРИГЭЙ 20 ШАН (ГУРБАДАХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхеэ холбооной отделениин начальнигуудта, найманиинь—почтальонуудта, найманиинь—хэблэл тараадаг нийтын түлөөлэгшэдтэ.

Ямар хүнүүд шан абаха эрхэтэйб гэхэдэ:

1. Өөрынгөө участок дээрэ 75 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Буряад үнэн» газетэ захюулһан почтальон, 150-һаа үсөөн бэшэ хэһэг захюулһан хэлхеэ холбооной отделениин начальник.

2. 80 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Буряад үнэн» газетэ тарааһан нийтын түлөөлэгшэд;

3. Нёдондонойнгоо захилые 20 процентээр үлүү гаргаһан «Союзпечатиин» аймагай агентствын начальнигта—нэгэдэхи шан, 15 процентээр үлүү гаргаашадань—хоёрдохи шан, 10 процентээр үлүү гаргаашадань—гурбадахи шан үгтэхэ.

АЖАГЛАЛТА. Жэлэй гү, али адагынь хахад жэлэй болзороор «Буряад үнэн» газетэ захюулһан нийтын түлөөлэгшэд, почтальонууд, хэлхеэ холбооной отделениин ба «Союзпечатиин» аймагай агентствын хүдэлмэрилэгшэд шан абаха эрхэтэй. Хахад жэлһээ доошо болзороор захилай хэгдэһэн байгаа һаань, шан үгтэхэгүй.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛ[...]

ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛХЭ ПРОГРАММА

Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай сессиин үзэмжэдэ дурадхаһан тодорхой дурадхалнуудай ямар ехэ шухала удха шанартай байһыень Нью-Йоркдо ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIV сесси дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ юрэнхы политическэ асуудалнуудаар боложо байһан хөөрэлдөөн дахяад гэршэлжэ үгэнэ. Гол зорилгоёо дүүргэхын—эб найрамдал дэмжэхын тулада ООН-ой бүри эдэбхитэйгээр оролдолго гаргахыень мүнөөнэй оршон байдал эрилтэ табина гээд олон гүрэнэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ. Иимэ һанамжануудые элдэб түбинүүдэй эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд хэлэһэн оайха юм. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, дай зайсуулхын ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхын тулада хамтаараа хүсэлэл оролдолго гаргаха шухала гэжэ тэдэнэр заана. «Дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ али болохоор туһалха гээшэ арадуудай үмэнэ ООН-ой дүүргэхэ шухалын шухала уялга болоно» гээд Замбиин түлөөлэгшэ Э. Моуденда мэдүүлээ.

Эгээл нимэһээ «Уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай» асуудалые мүнөөнэй сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулха тухай Генеральна Ассамблейн заседани дээрэ абтаһан шиидхэбэриие дэлхэйн олониитэ ехээр һаналаа ханан угтаа. Энэ асуудалые Советскэ Союз дурадхаһан байгаа. Тиин тус асуудал тодорхой хэмжээ ябуулгануудай бүхэли программа боложо үгэнэ. Химическэ ба бактериологическа зэбсэг хорихо конвенци баталха тухай асуудал зүбшэхэ зүйлдэ мүн лэ оруулагданхай. Иимэ үүсхэл оһэн социалис орон, тэрэ тоодо Советскэ Союз гаргаа гэжэ мэдээжэ.

Социалис гүрэнүүдэй дурадхалнуудые олониитэ ехээр һайшааха зуураа, гол анхаралаа хандуулна. Эдэ дурадхалнуудые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр тайлбарилна. «Совет дурадхалнууд эли тодо» гээд «Дейли уорлд» (США) газетэ тэмдэглэнэ. Өөрынгөө уставые болон үүргые дүүргэлгэдэнь ООН-до туһалха шухала, нэгэдэхеэр, боложо эхилһэн газаргань дайнай гал түймэр унтаргаан сарахые, хоёрдохёор, иимэ гал түймэрһөө хүн түрэлтэниие хамгаалха үрэ ехэтэй хэмжээ абахые, арсалдаа тулалдаануудай гарадаг эшэ үндэһэдүүдые хаһа саг соонь усадхахые Громыко уряална» гээд «Дейли уорлд» (США) газетэ тэмдэглэнэ. Эдэ дурадхалнуудые «илангаяа американецуудай зүгһөө наринаар шэнжэлжэ үзэхэнь шухала болоно» гээд газетэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Гэбэшье иимэ программа заримашуулай һанаанда таарангүй. Совет дурадхалнуудай удха шанар бага болгохые, балартуулхые буржуазна хархис хэблэл оролдоно.

ШЭНЭ БҮЛЭГЛЭЛ БАЙГУУЛХА ОРОЛДОЛГО

Һүүлэй үдэрнүүтэ Англиин сэрэгэй ба политическэ ажал ябуулагшад ехэ хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Англидахи ханинартала нюусаар хөөрэлдэхын тулада американ армиин штабай начальник Уэстморленд бүри һаяхан Лондон ерэһэн байна. Тэрэнэй һүүлээр Японой «өөрыгөө хамгаалалгын» хуурай газарай хүсэнүүдэй штабай начальник Ямада, удаань Малайзиин далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник Тханабаласингам Англиин ниислэлдэ ерээ. Азида сэрэгэй шэнэ бүлэглэл, ПАТО—«Номгон океанай—Азиин договорой организаци» гэдэгые мүнөө байгуулха оролдолго гаргалаг Англи ба США-гай үүсхэлээр эдэ бүхы зүблөөнүүд болоһон байна.

Баруун оронуудай хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хараажа үзэхэдэ, ПАТО-до Урда Корей, Филиппин, Таиланд, Япон, Австрали, Шэнэ Зеланди, бусад зарим оронууд оруулагдахаар найдагдана. Шэнэ бүлэглэл НАТО-гой түхэлтэйгөөр байгуулагдаха зэргэтэй юм.

Харнин сэрэгүүдэй, базануудай болон нютагай сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй тон олоор байрлуулагдаһан дэлхэйн иимэ районда баһа нэгэ сэрэгэй организациие баруун империалис гүрэнүүд юундэ байгуулхые оролдоноб?

Ушарынь хадаа СЕАТО-гой үнэнһөө доройтон уналга Азида Вашингтоной бэелүүлдэг бүхы стратегиие нилээд ехээр һуларуулаа. Тиихэтэй хамта Азиин оронуудта Англиин үзүүлдэг нүлөөн бага боложо байнхай. Финансова байдалайнгаа муудаһан дээрэһээ Англи хадаа 1971 оной эсэс хүрэтэр «Суэцнээ зүүн тээгүүр байдаг» баазануудһаа, тэрэ тоодо Зүүн-Урда Азиһаа ооһэдынгөө сэрэгүүдые гаргаха гэжэ шиидхэһэниинь мэдээжэ. Лондоной абаха баатай болоһон энэ шиидхэбэри хадаа Англиин сэрэгүүдэй гараһан газарые бүглэхэ—дэлхэйн энэ районда баруун оронуудай империалистнуудай байдал бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые яаралтайгаар абахыень Холбоото Штадуудые баадхаа. ПАТО-е байгуулга эдэ хэмжээнүүдэйнь нэгэн болохо байна. Энэ бүлэглэлые хэрэглэн, Холбоото Штадууд ба Англи Азида ээрхэг түримхэй политикаяа тэндэхи оронуудайнь гараар бэелүүлхые найдана. Сэрэгэй шэнэ холбоондо империализмын сохилтын гол хүсэнэй үүргые Япон дүүргэхэ байна. Япон Холбоотой Штадуудтай хамта ПАТО-гой сэрэгүүдые буу зэбсэгээр, сэрэгэй бусад хэрэгсэлнүүдээр хангалгын гаргашые бэедээ дааха юм.

ПАТО хадаа Азидахи оршон байдалые улам шахардуу шанга болгохо байна бшуу. Эгээл тиимэһээ үшөө нэгэ милитарис холбоо байгуулха гэжэ империалистнуудай гаргажа байһан һэдэлтэнүүдые Азиин оронуудай түрүү хүсэнүүд буруушаана. Азида эб найрамдал хангаха шухала болоно. Аюулгүй байдал хамтаараа сахиха эмхи байгуулжа, эб найрамдал хангахада таарамжатай байна бшуу.

ФРАНЦИ: ХЭН ХОХИДОЛДО ОРОХО ЁһОТОЙБ

Франциин президент Жорж Помпидугай хүдэлдэг газарта — Елисейскэ ордон соо сентябриин 23-да болоһон пресс-конференци экономическа асуудалнуудта бүрин зорюулагдаһан байна. Франциин экономикые бэхижүүлхэ, гадаадын дэлгүүр дээрэ эд бараануудайнгаа үрдилдэхэ шадабариие дээшэлүүлхэ шухала гэжэ президент онсолон тэмдэглээ.

Иимэ юумэ хэхэ шухала байһыень

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

19 часһаа «Долоон хоног» гэһэн уласхоорондын шэнжэлэл. 19.20 минутаһаа «Хонхохон» гэһэн телевизионно журнал (буряад хэлэн дээрэ). 19.45 минутаһаа «Эрэлхэг зоригтой» гэһэн киноочерк. 20.05 минутаһаа «Хүдэлмэришэнэй трибуна» гэһэн дамжуулга. 20.20 минутаһаа «Партийна ажабайдал» гэһэн телевизионно журнал. 20.50 минутаһаа хүгжэм. 21 часһаа «Хүдөөгэй галнууд» гэһэн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан телевизионно журнал. 21.50 минутаһаа «Мертвые души» гэһэн центральна телестудиин зүжэг (2-дохи серинь).

Сагай уларил

Улаан-Үдын [...]станциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэй байха, саһа, бороо орохо. Урда ба Байгал [...] аймагуудта шанга һалхин болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 0, үдэрынь 1—3 градус дулаан, бусад нютагуудта 1 градус хүйтэнһөө 4 градус хүрэтэр дулаан байха.

ПРАВДА БУРЯТИИ мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Алдарта ойдо—габшагай ажал» гэһэн гаршаг доро информацинууд. Адууһа малай аукцион дээрэһээ репортаж (түгэсхэлынь дүрбэдэхи нюурта). ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн гаршаг доро В. Озеровой корреспонденци. «Экономикын зарим асуудалнууд» гэһэн А. Смолиной корреспонденци. «Буржуазна пропагандын хорото ябуулганууд» гэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда: ТАСС-ай материал. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

СОВЕТ СПОРТСМЕНҮҮД—ДЭ[...] ЧЕМПИОН

БУДАПЕШТ. Спортын мүнөөнэй табан зүйлөөр болоһон мүрысөөндэ СССР-эй суглуулагдамал команда дэлхэйн чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Киевэй Борис Онищенко, Минскын Вячеслав Белов, Москвагай Стасис Шапарнис гэгшэд хамта дээрээ 15730 очкотой боложо, Венгриин суглуулагдамал командые 108 очкогоор ахиба. Гурбадахи һууриди дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө ерээ[...]дүйн мүрысөөн[...] ФРГ-гэй спор[...] 14735 очкотой[...]

Хубиин түрүү[...]гын мүрысөөн[...] Бальцо онсо [...]хяа дэлхэйн [...] Хоёрдохи һуу[...] гурбадахида о[...] швед Бьерн Фе[...]

Редактор Ц. Ц. [...]

Манай адрес, телефо[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: ре[...] приёмная — 54-93. зам. редактора — 68-08, [...] 62-62. ответ. секретаря — 50-52. зам. ответ. се[...] отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хо[...] 63-86. пропаганды и агитации — 56-23, про[...] строительства — 61-35. советского строительства [...] культуры и школ — 60-21. писем в рабселькор[...] формации — 34-05. общественная приёмная — 5[...] бюро — 57-63 фотолаборатория — 33-61.

● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. ● Н-02865.